Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2021. gada 14. aprīlī*

Valsts atbalsts – Neatkarīga sociālā darbība – Reģionālās labdarības apvienības asociācijām piešķirtās subsīdijas – Sūdzības noraidīšana – Lēmums necelt iebildumus iepriekšējās izskatīšanas stadijas noslēgumā – Prasība atcelt tiesību aktu – Ieinteresētās personas statuss – Procesuālo tiesību nodrošināšana – Būtiska ietekme uz konkurences stāvokli – Pieņemamība – Nopietnu grūtību neesamība – Būtisku izmaiņu neesamība pastāvošajā atbalstā

Lietā T-69/18,

Verband Deutscher Alten- und Behindertenhilfe, Landesverband Niedersachsen/Bremen und Hamburg/Schleswig-Holstein eV, Hannovere (Vācija),

CarePool Hannover GmbH, Hannovere,

kuras pārstāv *T. Unger*, advokāts, un *S. Korte*, profesors,

prasītājas,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *K. Herrmann* un *F. Tomat*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Diakonisches Werk evangelischer Kirchen in Niedersachsen eV, Hannovere, kuru pārstāv *A. Bartosch*, advokāts,

Arbeiterwohlfahrt Bezirksverband Hannover eV, Hannovere, ko pārstāv *C. Jürschik*, advokāts,

un

Arbeiterwohlfahrt Bezirksverband Braunschweig eV, Braunšveiga (Vācija), un pārējās personas, kas iestājušās lietā, kuru nosaukumi ietverti pielikumā [1] un kuras pārstāv *U. Karpenstein*, *R. Sangi* un *C. Johann*, advokāti,

personas, kas iestājušās lietā,

* Tiesvedības valoda – vācu.

1 Pārējo prasītāju saraksts pievienots tikai lietas dalībniekiem paziņotajā redakcijā.

par prasību, kas ir pamatota ar LESD 263. pantu un ar ko tiek lūgts atcelt Komisijas lēmumu C(2017) 7686 *final* (2017. gada 23. novembris) attiecībā uz valsts atbalstiem SA.42268 (2017/E) – *Deutschland Staatliche Beihilfe zur Förderung wohlfahrtspflegerischer Aufgaben* un SA.42877 (2017/E) – *Deutschland CarePool Hannover GmbH*, kurus Vācija īstenojusi par labu labdarības organizācijām, kas veic sociālās aprūpes uzdevumus (OV 2018, C 61, 1. lpp.),

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Svenningsens [*J. Svenningsen*], tiesneši K. Makiokī [*C. Mac Eochaidh*] un T. Pinne [*T. Pynnä*] (referente),

sekretārs: E. Kulons [*E. Coulon*],

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Pirmā prasītāja *Verband Deutscher Alten- und Behindertenhilfe, Landesverband Niedersachsen/Bremen und Hamburg/Schleswig-Holstein eV* ir organizācija, kas darbojas *Länder Niedersachsen* (Lejassaksijas federālā zeme, Vācija), *Freie Hansestadt Bremen* (Brīvā Hanzas pilsēta Brēmene, Vācija), *Schleswig-Holstein* (Šlēsvigas-Holšteinas federālā zeme, Vācija) un *Freie und Hansestadt Hamburg* (Brīvā Hanzas pilsēta Hamburga, Vācija). Saskaņā ar prasības pieteikumu tā pārstāv 160 uzņēmumu intereses, kuri paši pārvalda vai apsaimnieko sociālās aprūpes un stacionārās un ambulatorās aprūpes iestādes, kas paredzētas aprūpējamām personām, aprūpes iestādes personām ar invaliditāti, bērniem un jauniešiem.

2 Otrā prasītāja *CarePool Hannover GmbH* ir Hannoverē (Vācija) reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību un pirmās prasītājas dalībniece. Tā sniedz aprūpes pakalpojumus un ambulatorās aprūpes pakalpojumus aprūpējamām personām mājās.

3 Ar šo prasību prasītājas lūdz atcelt Komisijas lēmumu C(2017) 7686 *final* (2017. gada 23. novembris) attiecībā uz valsts atbalstiem SA.42268 (2017/E) – *Deutschland Staatliche Beihilfe zur Förderung wohlfahrtspflegerischer Aufgaben* un SA.42877 (2017/E) – *Deutschland CarePool Hannover GmbH*, ko Vācija īstenojusi par labu labdarības organizācijām, kas veic sociālās aprūpes uzdevumus (OV 2018, C 61, 1. lpp., turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"), kas tām tika paziņots 2017. gada 11. decembrī. Apstrīdētais lēmums attiecas uz dažādiem valsts pasākumiem, ar kuriem Lejassaksijas federālā zeme sniedz atbalstu vienībām, kas darbojas šīs federālās zemes teritorijā un ietilpst neatkarīgās sociālās darbības jomā.

4 It īpaši šie valsts pasākumi ietver finansiālu atbalstu, kas kopš 1956. gada tiek piešķirts neatkarīgām labdarības jumta organizācijām (turpmāk tekstā – "finansiālais atbalsts"), pamatojoties uz leģislatīviem un reglamentējošiem aktiem, kuri laika gaitā ir attīstījušies. Tās ar organizāciju dalībnieču starpniecību sniedz neaizsargātām un aprūpējamām personām dažādus sociālos pakalpojumus kā, piemēram, ambulatorās, stacionārās vai jaukta tipa aprūpes pakalpojumus, palīdzību bezpajumtniekiem un bēgļiem, kā arī garīgo palīdzību. Prasītājas, privātas vienības, kas sniedz noteiktus līdzīgus pakalpojumus vai pārstāv uzņēmumus, kuri sniedz šādus pakalpojumus, uzskata, ka tām ar finansiālo atbalstu esot nodarīts kaitējums.

5 Apstrīdētajā lēmumā Eiropas Komisija, neuzsākot LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru, secināja, ka, ciktāl finansiālais atbalsts ir atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, tas ir jākvalificē par pastāvošu atbalstu Padomes Regulas (ES) 2015/1589 (2015. gada

13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus LESD 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.), 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē. Šādi rīkojoties, tā noraidīja prasītāju iesniegtās sūdzības.

I. Atbilstošās tiesību normas, kas attiecas uz apstrīdētajā lēmumā minētajiem valsts pasākumiem

6 Sociālā darbība (*Wohlfahrtspflege*) *Abgabenordnung* (Vācijas Nodokļu kodekss) 66. panta 2. punktā ir definēta šādi:

"Sociālā darbība ietver personu, kam ir nepieciešama palīdzība vai kas ir apdraudētas, plānveida aprūpi sabiedrības interesēs un nevis peļņas gūšanas mērķiem. Šī palīdzība var attiekties uz veselību, labsajūtu garīgā, izglītības vai ekonomiskā ziņā un var būt paredzēta konkrētas situācijas novēršanai vai uzlabošanai."

7 Kā izriet no dažādiem tiesību aktu tekstiem, jēdziens "neatkarīga sociālā darbība" nozīmē tādu struktūru sniegtu brīvprātīgu sociālo darbību, kuras nav saistītas ar valsti (skat. it īpaši *Bundesarbeitsgemeinschaft der Freien Wohlfahrtspflege eV* (Federālā neatkarīgās sociālās darbības apvienība) statūtu 1. panta 5. punktu un 1926. gada 4. decembra *Dritte Verordnung zur Durchführung des Gesetzes über die Ablösung öffentlicher Anleihen* (Trešie noteikumi par Likuma par valsts aizdevumu atmaksāšanu piemērošanu) 4. pantu).

8 Finansiālais atbalsts labdarības organizāciju darbībai tika paredzēts 1956. gada 27. februāra *Gesetz über das Zahlenlotto* (Loteriju likums) (*Nds. GVB1* 1956 IV, 9. lpp.; turpmāk tekstā – "1956. gada Loteriju likums"), kas stājās spēkā tajā pašā dienā.

9 Saskaņā ar 1956. gada Loteriju likuma 11. panta 1. punktu un 12. panta 1. punktu labdarības jumta organizācijas sociālās aprūpes uzdevumu veikšanai saņēma daļu no koncesijas maksas, ko maksā Lejassaksijas federālās zemes derību organizētāji uzņēmumi.

10 1956. gadā koncesijas maksas izmantošana bija reglamentēta ar *Richtlinien für die Verwendung der Konzessionsabgabe zur Erfüllung wohlfahrtspflegerischer Aufgaben* (Vadlīnijas par koncesijas maksas izmantošanu sociālās aprūpes uzdevumu veikšanai), kas publicētas *Niedersächsisches Ministerialblatt* (*Nds. MBl.* 1956, 855. lpp.).

11 Finansiālā atbalsta noteikšana ir tikusi vairākkārt grozīta ar dažādiem secīgiem likumiem. 1956. gada Loteriju likums tika grozīts 1968. gada 7. jūnijā (*Nds. GVBl.* 1968, 91. lpp.) un 1970. gada 18. februārī (*Nds. GVBl.* 1970, 27. lpp.). Šis likums 1997. gadā tika aizstāts ar *Niedersächsisches Gesetz über das Lotterie- und Wettwesen* (Lejassaksijas likums par loterijām un derībām) (*Nds. GVBl.* 1997, 289. lpp.), kas 2003. gadā tika grozīts ar *Haushaltsbegleitgesetz* (Budžeta izpildes likums) (*Nds. GVBl.* 2003, 446. lpp.; turpmāk tekstā – "2004. gada Budžeta izpildes likums"), kurš stājās spēkā 2004. gadā. 2005. gadā finansiālā atbalsta summa tika samazināta, pēc tam 2007. gadā palielināta ar *Niedersächsisches Glückspielgesetz* (Lejassaksijas Azartspēļu likums) (*Nds. GVBl.* 2007, 756. lpp.; turpmāk tekstā – "2007. gada Azartspēļu likums"), kas stājās spēkā 2008. gadā un no jauna tika grozīts ar likumu, kurš tika pieņemts 2012. gadā un stājās spēkā 2013. gadā (*Nds. GVBl.* 2012, 544. lpp.).

12 2007. gada Azartspēļu likums tika aizstāts ar 2014. gada 16. decembra *Niedersächsisches Gesetz zur Förderung der Freien Wohlfahrtspflege* (Lejassaksijas federālās zemes likums par atbalstu neatkarīgajai sociālajai darbībai) (*GVBl.* 2014, 429. lpp.; turpmāk tekstā – "*WohlFödG*"), kas ir piemērojams kopš 2015. gada 1. janvāra. Vadlīnijas par koncesijas maksas izmantošanu sociālās aprūpes uzdevumu veikšanai arī tika grozītas.

13 *WohlFödG* 2. panta nosaukums ir "Finansiālā palīdzība neatkarīgā labdarības sektora organizācijām un *Landesstelle für Suchtfragen*". *WohlFödG* 2. panta 1. punkta 1. apakšpunktā ir noteikts, ka šī finansiālā palīdzība tiek piešķirta jumta organizācijām, kas apvienojušās *Landesarbeitsgemeinschaft der Freien Wohlfahrtspflege eV* (Reģionālā neatkarīgas sociālās darbības apvienība, turpmāk tekstā – "*LAG*"). *WohlFödG* 2. panta 2. punktā ir paredzēts, ka Lejassaksijas federālās zemes Sociālo lietu ministrija pārbauda, vai jumta organizācijas pilda savus uzdevumus un vai ir nepieciešams palielināt 2. panta 1. punkta 1. apakšpunktā paredzēto finansiālo atbalstu. Attiecībā uz *WohlFödG* 2. panta 3. punktu tajā ir paredzēts, ka, ja ieņēmumi, ko federālā zeme gūst no azartspēļu nodokļa, pārsniedz 146 300 000 EUR, minētā federālā zeme kā papildu finansiālo atbalstu piešķir 18,63 % no pārpalikuma ieņēmumiem jumta organizācijām, kas apvienojušās *LAG*, un 0,74 % no pārpalikuma ieņēmumiem – *Landesstelle für Suchtfragen* (Reģionālais atkarību problēmu birojs).

14 *LAG*, uz kuru ir atsauce *WohlFödG*, ir reģistrēta organizācija, kuras juridiskais pamats ir tās statūti. Šī organizācija pastāvēja jau pirms 1956. gada Loteriju likuma stāšanās spēkā.

15 *LAG* statūtu preambulā ir noteikts šādi:

"[*LAG*] ir trīspadsmit neatkarīgās sociālās darbības sektora federāciju apvienība Lejassaksijā."

16 Trīspadsmit jumta organizācijas, kas ir *LAG* dalībnieces, ir neatkarīgās sociālās darbības sektora Vācijā sešu konfederāciju vai "ģimeņu", proti, *Arbeiterwohlfahrt (AWO)*, *Caritas*, *Das Rote Kreuz* (Sarkanais krusts), *Diakonie*, *Die Jüdische Wohlfahrt* (ebreju savstarpējā palīdzība) un *Der Paritätische Wohlfahrtsverband*, teritoriālās apakšvienības Lejassaksijas federālās zemes līmenī.

17 *LAG* dalībnieces statūtu 2. pantā ir identificētas šādi:

"1. Arbeiterwohlfahrt Bezirksverband Braunschweig eV,

2. *Arbeiterwohlfahrt Bezirksverband Hannover eV,*

3. *Arbeiterwohlfahrt Bezirksverband Weser-Ems eV,*

4. *Caritasverband für die Diözese Hildesheim eV,*

5. *Caritasverband für die Diözese Osnabrück eV,*

6. *Landes Caritasverband für Oldenburg eV,*

7. *Paritätischer Wohlfahrtsverband Niedersachsen eV,*

8. *Deutsches Rotes Kreuz Landesverband Niedersachsen eV,*

9. *Deutsches Rotes Kreuz Landesverband Oldenburg eV,*

10. *Diakonisches Werk evangelischer Kirchen in Niedersachsen eV,*

11. *Diakonisches Werk der Ev.-luth. Kirche in Oldenburg eV,*

12. *Diakonisches Werk der Ev.-ref. Kirche,*

13. *Landesverband der Jüdischen Gemeinden von Niedersachsen."*

18 *LAG* statūtu 2. panta 2. punkta pirmajā teikumā ir paredzēts, ka var tikt uzņemtas arī citas sociālās darbības jumta organizācijas, ja sociālā darbības jumta organizācija atbilst šādiem nosacījumiem:

"— tā darbojas visā Lejassaksijas federālās zemes teritorijā;

— faktiskā palīdzība, ko tā tieši sniedz, principā ietver visas darbības, kas ietilpst neatkarīgajā sociālajā darbībā, nevis tikai dažās no tās jomām;

— tā veicina brīvprātīgo darbu, nevis profesionālo;

— tā pilnībā apvieno organizācijas un vienības, kas balstītas uz šādu pašu ideju;

— starp jumta organizācijām un organizācijām, kā arī vienībām, kas tajās ietilpst, pastāv dalības saikne vai strukturāla saikne;

— jumta organizācija kopumā un ar tās apvienoto organizāciju un vienību palīdzību piedāvā pastāvīgu, pilnīgu un kvalificētu darbu, kā arī uzticamu pārvaldību;

— organizācijai ir sabiedriskā labuma, labdarības vai reliģisks mērķis Vācijas Nodokļu kodeksa izpratnē."

19 Kā izriet no iepriekš 18. punktā minēto nosacījumu piektā ievilkuma, jumta organizācijas ir saistītas ar organizācijām un vienībām, kas ir neatkarīgas sociālās darbības veicēji. *LAG* statūtos nav noteikts īpašs veids attiecībā uz šo organizāciju apvienošanos, no vienas puses, un minēto organizāciju un vienību apvienošanos, no otras puses.

20 Saskaņā ar *LAG* statūtu 2. panta 2. punkta otro daļu lēmumus par jaunu dalībnieku uzņemšanu pieņem *LAG* birojs. Atteikuma gadījumā var lūgt dalībnieku pilnsapulcei pārskatīt lēmumu.

21 *WohlFödG* 3. panta 1. punktā ir noteikts:

"2. panta 1. punkta 1. apakšpunktā un 2. panta 3. punkta 1. apakšpunktā paredzēto finansiālo palīdzību izmanto, lai atbalstītu neatkarīgā labdarības sektora uzdevumus. [..] Par sociālās aprūpes uzdevumu nodrošinātājiem ir jāuzskata visi pasākumi, kuru mērķis ir sniegt palīdzību personām, kurām tā ir nepieciešama vai kurām tā būtu nepieciešam, ja palīdzības nebūtu, kā arī pasākumi, kas paredzēti, lai ieviestu vai uzlabotu palīdzības sniegšanas organizatoriskos un personiskos apstākļus. [..]"

22 Saskaņā ar *WohlFödG* 3. panta 2. punktu finansiālā atbalsta izmaksa *LAG* ir pakļauta vienošanās par subsīdiju noslēgšanai starp Lejassaksijas federālās zemes Sociālo lietu ministriju un visām *LAG* apvienotajām jumta organizācijām (turpmāk tekstā – "vienošanās par subsīdiju"), kuru Sociālo lietu ministrija pēc tam publicē *Niedersächsisches Ministerialblatt* (Lejassaksijas federālās zemes ministriju oficiālais vēstnesis) un tīmeklī. Šajā vienošanās dokumentā ir jāparedz vismaz šādi elementi:

"1. finansiālās palīdzības sadale starp dažādām jumta organizācijām vai jumta organizāciju grupām,

2. sociālās aprūpes uzdevumi, kuru atbalstam ir jāizmanto finansiālā palīdzība,

3. runājot par vismaz 67 % no 2. panta 1. punkta 1. apakšpunktā minētās finansiālās palīdzības, tie uzdevumi, kas ir atbalstāmi, un attiecībā uz katru no tiem precizējot tiem piešķiramo minimālo atbalsta daļu,

4. maksimālā finansiālās palīdzības daļa, kuru var izmantot administratīviem uzdevumiem,

5. pierādījumi, kas jāiesniedz jumta organizācijām par to, ka finansiālā palīdzība, kā arī no šīs palīdzības izrietošie līdzekļi, kuri piešķirti trešām personām, ir izmantoti atbilstoši to piešķīrumam."

23 Saskaņā ar *WohlFödG* 3. panta 3. punktu, ja šāda vienošanās netiek noslēgta, kompetentā ministrija šos dažādos aspektus var noteikt ministrijas rīkojumā.

24 2016. gada 8. februārī starp Lejassaksijas federālās zemes Sociālo lietu, veselības un dzimumu līdztiesības ministriju un trīspadsmit *LAG* apvienotajām jumta organizācijām tika noslēgta vienošanās par tās finansiālās palīdzības izmantošanu, kas piešķirta atbilstoši *WohlFödG* (*Nds. MBl.* Nr. 8/2016, 244. lpp.), ar kuru tika aizstāta iepriekšējā – 2007. gadā, pamatojoties uz 2007. gada Azartspēļu likumu, noslēgtā vienošanās.

25 Šīs 2016. gada vienošanās preambulā tostarp ir paredzēts, ka "līgumslēdzējas puses vienojas, ka tās vēlas kopīgi veicināt sociālās infrastruktūras attīstību Lejassaksijā, ievērojot neatkarīgā labdarības sektora organizāciju autonomiju", un ka "šis mērķis ir izteikts, nosakot labdarības uzdevumus, attiecībā uz kuriem ir tiesības uz atbalstu saskaņā ar 1. pielikumu".

26 Šīs pašas 2016. gada vienošanās par subsīdiju 2. panta 2. punkta pirmajā teikumā ir noteikts, ka "labdarības sektora organizācijas var nodot saviem dalībniekiem to rīcībā nodotos līdzekļus".

27 2018. gada 12. martā starp Lejassaksijas federālās zemes Sociālo lietu, veselības un dzimumu līdztiesības ministriju un trīspadsmit *LAG* apvienotajām jumta organizācijām tika noslēgta jauna vienošanās par subsīdiju (*Nds. MBl.* Nr. 12/2018, 206. lpp.). Šī dokumenta trešajā apsvērumā ir norādīts, ka tiks uzraudzīts, lai tiktu ievērots Komisijas Lēmums 2012/21/ES (2011. gada 20. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV 2012, L 7, 3. lpp.; turpmāk tekstā – "2012. gada VTNP lēmums"), un Komisijas Regula (ES) Nr. 360/2012 (2012. gada 25. aprīlis) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kuri sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV 2012, L 114, 8. lpp.).

II. Tiesvedības priekšvēsture

28 2015. gada 16. jūnijā un 12. augustā Komisija saņēma divas atsevišķas sūdzības, kas reģistrētas ar numuriem SA.42268 un SA.42877 (turpmāk tekstā – "sūdzības"), kurās lūgts Lejassaksijā pastāvošo finansiālo atbalstu sociālās palīdzības uzdevumiem atzīt par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu.

29 Šī finansiālā atbalsta saņēmēji ir iepriekš 15.–17. punktā minētās jumta organizācijas, kuras ar savu reģionālo vai vietējo organizāciju dalībnieču starpniecību sniedz pakalpojumus, kas var būt saimnieciska rakstura, kā piemēram, ambulatorās, stacionārās vai jaukta tipa aprūpes pakalpojumus, vai nesaimnieciska rakstura, kā, piemēram, palīdzība bezpajumtniekiem, garīgā palīdzība vai palīdzība bēgļiem.

30 Savās sūdzībās prasītājas apgalvo, ka tās konkurē ar labdarības organizācijām, it īpaši, runājot par aprūpes pakalpojumiem aprūpējamām personām. Prasītājas uzskata, ka šīs labdarības organizācijas saņem finansiālu atbalstu, kas tām ļaujot savam personālam nodrošināt labāku atalgojumu nekā privātajiem uzņēmumiem vai piedāvāt savus pakalpojumus par zemāku cenu nekā šie uzņēmumi. Līdz ar to privātie uzņēmumi atrodoties nelabvēlīgākā situācijā attiecībā uz personāla pieņemšanu darbā. Turklāt pārrunās ar aprūpes apdrošināšanas fondiem un sociālās palīdzības iestādēm privāto uzņēmumu piedāvātās likmes esot noraidītas, jo tās tika uzskatītas par pārāk augstām salīdzinājumā ar labdarības sektorā pieprasītajām likmēm. Tas privātiem uzņēmumiem liekot piedāvāt savus pakalpojumus par cenām, kas nenosedz pat pašizmaksu.

31 Turklāt prasītājas savās sūdzībās apgalvoja, ka ar Lejassaksijas 1997. gada likumu par loterijām un derībām būtiski tika grozīts 1956. gada Loteriju likums, jo jumta organizācijām tika piešķirta fiksēta summa un nevis vairs procentuāla daļa no koncesijas maksas. Tāpat arī ar *WohlFödG* esot ticis būtiski grozīts 1956. gada Loteriju likums, jo labdarības organizāciju finansiālais atbalsts vairs tikai daļēji tika finansēts no ieņēmumiem no loterijām, un faktiski galvenokārt tika finansēts no federālās zemes budžeta.

32 Papildus jautājumam par finansiālo atbalstu, kas jumta organizācijām izriet no *WohlFödG*, sūdzība, kura reģistrēta ar numuru SA.42877, attiecās arī uz diviem citiem pasākumiem, proti, pirmkārt, uz iespējamām netiešām nodokļu priekšrocībām ienākuma nodokļa jomā saistībā ar labdarības organizāciju brīvprātīgajiem darbiniekiem un, otrkārt, attiecībā uz samazinātas apraides nodevas noteikšanu minēto organizāciju iestādēm.

33 Ar 2015. gada 30. jūlija un 2016. gada 8. februāra vēstulēm atbilstoši Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 (1999. gada 22. marts), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai (OV 1999, L 83, 1. lpp.), 10. panta 2. punktam un Regulas 2015/1589 12. panta 2. punktam Komisija nosūtīja Vācijas iestādēm lūgumus sniegt informāciju, uz kuriem tās atbildēja ar 2015. gada 9. septembra un 2016. gada 6. un 7. aprīļa vēstulēm.

34 2016. gada 5. jūlijā notika Komisijas un Vācijas iestāžu sanāksme, kuras laikā Komisija mutiski paziņoja savu provizorisko finansiālā atbalsta novērtējumu un plānoto atbalsta kvalificēšanu par pastāvošu atbalstu. Komisijas iekšējā protokolā par šo sanāksmi, ko tā iesniedza Vispārējai tiesai, ir norādīts, ka pasākumi neatbilst 2012. gada VTNP lēmumā paredzētajiem nosacījumiem, it īpaši attiecībā uz grāmatvedību, pārskatāmību un veidu, kādā izvairīties no pārmērīgas kompensācijas.

35 2016. gada 30. septembrī un 16. novembrī Vācijas iestādes iesniedza papildu informāciju.

36 Ar 2017. gada 14. februāra vēstulēm Komisija nosūtīja prasītājām sūdzībās apstrīdēto pasākumu sākotnējo vērtējumu. Komisija norādīja, ka tā uzskata, ka, ciktāl apstrīdētais finansiālais atbalsts ir atbalsts, runa ir par pastāvošu atbalstu. Attiecībā uz diviem pārējiem pasākumiem, kurus apstrīd otrā prasītāja, runa neesot par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Komisija turklāt informēja prasītājas, ka Vācijas iestādes ir apliecinājušas, ka tās nākotnē piemēros 2012. gada VTNP lēmuma noteikumus vai attiecīgajā gadījumā, ja piemērošanas nosacījumi būs izpildīti, – Regulas Nr. 360/2012 noteikumus. Turklāt tā uzsvēra, ka tas ir pagaidu secinājums, kas piemērojams līdz brīdim, kad no prasītājām, iespējams, tiks saņemti papildu paskaidrojumi.

37 Prasītājas apstrīdēja šo sākotnējo vērtējumu 2017. gada 17. un 20. februāra un 6. marta vēstulēs. Savus argumentus tās izklāstīja 2017. gada 10. marta vēstulēs. Ar 2017. gada 31. augusta un 5. un 14. septembra vēstulēm Vācijas iestādes nosūtīja Komisijai papildu informāciju.

III. Apstrīdētais lēmums

38 Apstrīdētajā lēmumā, kas prasītājām tika paziņots 2017. gada 11. decembrī, Komisija pēc tam, kad tā bija pārbaudījusi tiesību aktu grozījumus, kuri izdarīti kopš 1956. gada, uzskatīja, ka kopš tā laika attiecīgais pasākums pēc būtības nav ticis grozīts un ka, ciktāl tas ir atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, tas ir jākvalificē par pastāvošu atbalstu Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē. Turklāt un katrā ziņā Komisija apstrīdētajā lēmumā ņēma vērā Vācijas iestāžu apņemšanos nākotnē nodrošināt attiecīgā finansiālā atbalsta saderību ar 2012. gada VTNP lēmumu. Tādējādi Komisija noraidīja sūdzības, ciktāl tās attiecās uz attiecīgo finansiālo atbalstu.

39 Attiecībā uz diviem pārējiem pasākumiem, kurus apstrīd otrā prasītāja, Komisija konstatēja, ka pēdējā minētā nav darījusi zināmu savu viedokli par šo divu pasākumu sākotnējo vērtējumu, ko šī iestāde bija izklāstījusi savā 2017. gada 14. februāra vēstulē. Līdz ar to, piemērojot Regulas 2015/1589 24. panta

2. punkta otro daļu, saskaņā ar kuru, "[j]a ieinteresētā persona noteiktajā termiņā nedara zināmu savu viedokli, uzskata, ka sūdzība ir atsaukta", Komisija uzskatīja, ka otrā sūdzība ir jāuzskata par atsauktu, ciktāl tā attiecas uz šiem diviem pārējiem pasākumiem.

IV. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

40 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2018. gada 5. februārī, prasītājas cēla šo prasību.

41 2018. gada 21. aprīlī Komisija iesniedza iebildumu rakstu.

42 2018. gada 26. jūnijā prasītājas iesniedza replikas rakstu.

43 2018. gada 31. augustā Komisija iesniedza atbildes rakstu uz repliku.

44 Ar dokumentiem, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegti attiecīgi 2018. gada 30. aprīlī un 4. maijā, *Diakonisches Werk Evangelischer Kirchen in Niedersachsen eV* (turpmāk tekstā – "*DWEK*") un *Arbeiterwohlfahrt Bezirksverband Hannover eV* (turpmāk tekstā – "*ABH*") lūdza atļauju iestāties šajā lietā Komisijas prasījumu atbalstam.

45 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2018. gada 14. maijā, *Arbeiterwohlfahrt Bezirksverband Braunschweig eV*, *Arbeiterwohlfahrt Bezirksverband Weser-Ems eV*, *Caritasverband für die Diözese Hildesheim eV*, *Caritasverband für die Diözese Osnabrück*, *Landes-Caritasverband für Oldenburg eV*, *Paritätischer Wohlfahrtsverband Niedersachsen eV*, *Deutsches Rotes Kreuz Landesverband Nierdersachsen eV*, *Deutsches Rotes Kreuz*, *Landesverband Oldenburg eV* un *Landesverband der Jüdischen Gemeinden von Niedersachsen KdöR* (*Judische Wohlfahrt*) (turpmāk tekstā – "pārējās personas, kas iestājušās lietā") lūdza atļauju iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam.

46 Ar Vispārējās tiesas sestās palātas priekšsēdētāja 2018. gada 3. oktobra rīkojumu pieteikumi par iestāšanos lietā tika apmierināti.

47 Ar dokumentiem, kuri kancelejā iesniegti 2018. gada 3. un 4. decembrī, personas, kas iestājušās lietā, iesniedza savus iestāšanās rakstus, par kuriem prasītājas un Komisija iesniedza apsvērumus attiecīgi 2019. gada 23. un 25. janvārī.

48 Tā kā Vispārējās tiesas palātu sastāvs tika mainīts, šī lieta tika nodota jaunam tiesnesim referentam, kurš darbojas astotajā palātā.

49 Pēc tiesneša referenta priekšlikuma Vispārējā tiesa saskaņā ar tās Reglamenta 106. panta 1. punktu nolēma pēc savas ierosmes sākt tiesvedības mutvārdu daļu un, veicot Reglamenta 89. pantā paredzētos procesa organizatoriskos pasākumus, 2020. gada 27. janvārī rakstveidā uzdeva lietas dalībniekiem jautājumus. Šie jautājumi attiecās uz prasības pieņemamību, it īpaši, ņemot vērā 2018. gada 6. novembra spriedumu *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci* (no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873). Lietas dalībnieki atbildēja uz šo procesa organizatorisko pasākumu noteiktajā termiņā.

50 Ar *COVID-19* saistītās veselības krīzes dēļ tiesas sēde, kas sākotnēji bija paredzēta 2020. gada 17. martā, tika pārcelta uz 2020. gada 5. maiju un, visbeidzot, uz vēlāku datumu. Procesa organizatorisko pasākumu ietvaros lietas dalībnieki 2020. gada 15. aprīlī tika aicināti iesniegt iespējamos apsvērumus par citu lietas dalībnieku atbildēm uz Vispārējās tiesas 2020. gada 27. janvārī uzdotajiem rakstveida jautājumiem. Tās šo lūgumu izpildīja noteiktajos termiņos.

51 Ņemot vērā lietas dalībnieku atbildes uz Vispārējās tiesas jautājumiem un to apsvērumus par minētajām atbildēm, Vispārējā tiesa, uzskatīdama, ka lietas materiāli sniedz visu nepieciešamo informāciju, ņemot vērā Reglamenta 106. panta 3. punktu, uzskatīja, ka pēc tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai vairs nav jālemj par prasību, un līdz ar to 2020. gada 21. septembrī tā nolēma pabeigt tiesvedības mutvārdu daļu.

52 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atcelt apstrīdēto lēmumu;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

53 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– prasību noraidīt;

– piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

54 Personu, kas iestājušās lietā, prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– prasību noraidīt;

– piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

V. Juridiskais pamatojums

55 Prasības pamatošanai prasītājas izvirza trīs pamatus, kas attiecas, pirmkārt, uz procesuālo tiesību, kuras izriet no LESD 108. panta 2. punkta, pārkāpumu, otrkārt, LESD 296. pantā paredzētā pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu un, treškārt, LESD 107. un nākamo pantu pārkāpumu.

56 Ir jāatgādina, ka LESD 108. pantā paredzētās valsts atbalsta kontroles procedūras ietvaros ir jānošķir ar šī panta 3. punktu ieviestā atbalsta iepriekšējas izskatīšanas stadija, kuras mērķis ir vienīgi ļaut Komisijai formulēt tās pirmo nostāju par attiecīgā atbalsta daļēju vai pilnīgu saderīgumu, no vienas puses, un šī paša panta 2. punktā paredzētā formālā izmeklēšanas procedūra, no otras puses. Tikai saistībā ar šo pēdējo minēto izmeklēšanu, kuras mērķis ir ļaut Komisijai iegūt pilnīgu informāciju par visiem lietas faktiem, Līgums paredz Komisijas pienākumu informēt ieinteresētās personas, lai tās varētu iesniegt savus apsvērumus (spriedumi, 1998. gada 2. aprīlis, Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 38. punkts; 2008. gada 22. decembris, *British Aggregates*/Komisija, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 27. punkts, un rīkojums, 2018. gada 11. aprīlis, *Abes*/Komisija, T-813/16, nav publicēts, EU:T:2018:189, 39. punkts).

57 No tā izriet, ka gadījumā, ja, neuzsākot LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru, Komisija ar lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz šā paša panta 3. punktu, atzīst, ka atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu, personas, uz kurām attiecas šīs procesuālās garantijas, to izpildi var nodrošināt tikai tad, ja tās var apstrīdēt šo lēmumu Savienības tiesā. Šī iemesla dēļ ieinteresētās personas LESD 108. panta 2. punkta izpratnē celta prasība par šāda lēmuma atcelšanu ir atzīstama par pieņemamu, ja tās iesniedzējs ar šīs prasības palīdzību vēlas aizsargāt procesuālās tiesības, kas tam pastāv saskaņā ar iepriekš minēto tiesību normu (spriedumi, 2008. gada 22. decembris, *British Aggregates*/Komisija, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 28. punkts, 2013. gada 15. janvāris, *Aiscat*/Komisija, T-182/10, EU:T:2013:9, 42. punkts, un rīkojums, 2018. gada 11. aprīlis, *Abes*/Komisija, T-813/16, nav publicēts, EU:T:2018:189, 40. punkts).

58 Tā tas ir arī gadījumā, ja, neuzsākot formālu izmeklēšanas procedūru, Komisija apgalvo, ka, ciktāl apstrīdētais pasākums ir atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, tas ir jākvalificē par pastāvošu atbalstu, un šādi rīkojoties tā netieši atsakās uzsākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru. Šāda Komisijas nostājas pieņemšana, kas balstīta uz ieinteresēto personu iesniegto informāciju, ir lēmums (spriedumi, 1993. gada 24. marts, *CIRFS* u.c./Komisija, C-313/90, EU:C:1993:111, 26. punkts, un 2010. gada 18. novembris, *NDSHT*/Komisija, C-322/09 P, EU:C:2010:701, 53. punkts).

59 Līdz ar to ieinteresētās personas LESD 108. panta 2. punkta izpratnē celta prasība atcelt lēmumu par atteikumu uzsākt formālu izmeklēšanas procedūru, kas paredzēta šajā tiesību normā, ir uzskatāma par pieņemamu, ja šīs prasības iesniedzējs, ceļot šo prasību, vēlas nodrošināt procesuālās tiesības, kas tam izriet no šīs tiesību normas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2002. gada 16. maijs, *ARAP* u.c./Komisija, C-321/99 P, EU:C:2002:292, 61. un 66. punkts, un 2010. gada 18. novembris, *NDSHT*/Komisija, C-322/09 P, EU:C:2010:701, 56. punkts).

60 Savukārt, ja prasītājs apstrīd lēmuma, ar kuru novērtēts atbalsts, pamatotību, tikai ar to vien, ka attiecīgo prasītāju var uzskatīt par ieinteresēto personu LESD 108. panta 2. punkta izpratnē, nav pietiekami, lai prasību atzītu par pieņemamu. Tad tam ir jāpierāda, ka tam ir *locus standi* saskaņā ar LESD 263. panta ceturtās daļas pirmo un otro teikuma daļu, un it īpaši, ka tam ir īpašs statuss 1963. gada 15. jūlija sprieduma *Plaumann*/Komisija (25/62, EU:C:1963:17) izpratnē vai ka lēmums par atbalsta izvērtēšanu ir reglamentējošs akts, kas nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem un kas tieši skar prasītāju saskaņā ar LESD 263. panta ceturtās daļas trešo teikuma daļu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 19. decembris, *Telefónica*/Komisija, C-274/12 P, EU:C:2013:852, 19. punkts).

61 Šajā gadījumā Komisija ar apstrīdēto lēmumu noraidīja sūdzības, kuras prasītājas bija iesniegušas saskaņā ar Regulas 2015/1589 24. panta 2. punkta pirmo daļu, saskaņā ar kuru "[j]ebkura ieinteresētā persona var iesniegt sūdzību, lai informētu Komisiju par jebkādu iespējami nelikumīgu atbalstu vai jebkādu iespējamu atbalsta ļaunprātīgu izmantošanu".

62 Šajā lietā ir jāuzskata, ka Komisija ar apstrīdēto lēmumu, formāli noraidot sūdzības, atteicās uzsākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru.

63 Būtu jāpārbauda, vai prasītāju izvirzīto pamatu mērķis ir apstrīdēt Komisijas lēmumu neuzsākt formālo izmeklēšanas procedūru, pierādot, ka informācijas un pierādījumu, kas bija Komisijas rīcībā vai varēja būt Komisijas rīcībā sākotnējās izskatīšanas laikā, vērtējumam būtu bijis jārada šaubas par attiecīgā atbalsta kvalificēšanu par pastāvošu atbalstu, ciktāl runa ir par valsts atbalstu, vai arī, gluži pretēji, pamati vai daži no šiem pamatiem tieši apšauba attiecīgā pasākuma vērtējuma pamatotību, ņemot vērā LESD 107. pantu, un ir vērsti uz to vai to sekas ir tādas, ka tiktu grozīts prasības priekšmets un līdz ar to grozīti tās pieņemamības vērtējuma nosacījumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 27. oktobris, Austrija/*Scheucher-Fleisch* u.c., C-47/10 P, EU:C:2011:698, 50. punkts).

A. Par pirmo pamatu, kas attiecas uz to procesuālo tiesību pārkāpumu, kas izriet no LESD 108. panta 2. punkta

64 Ar pirmo pamatu prasītājas apgalvo, ka esot pārkāptas procesuālās tiesības, kas tām izriet no LESD 108. panta 2. punkta, jo pēc to sūdzību izskatīšanas Komisija kļūdaini atteicās uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru attiecībā uz sociālās aprūpes uzdevumiem.

1. Par pieņemamību

65 Komisija neapšauba prasītāju kā ieinteresēto personu Regulas 2015/1589 1. panta h) punkta izpratnē *locus standi*, lai tās ar pirmo pamatu atsauktos uz to procesuālo tiesību, kas izriet no LESD 108. panta 2. punkta, pārkāpumu, pamatojoties uz to, ka Komisija neuzsāka formālo izmeklēšanas procedūru attiecībā uz sociālās aprūpes uzdevumiem.

66 Savukārt *ABH* un pārējās personas, kas iestājušās lietā, apgalvo, ka prasītājas būtībā jau ir izmantojušas visas procesuālās tiesības, kas tām ir atzītas formālās izmeklēšanas procedūras ietvaros. Šīs personas, kas iestājušās lietā, it īpaši norāda, ka prasītājas varēja iepazīties ar attiecīgā pasākuma provizorisko vērtējumu un iesniegt apsvērumus, kas tika detalizēti izskatīti. Turklāt prasītājas saņēma apstrīdētā lēmuma, kas tām tika paziņots, kopiju.

67 Prasītājas apstrīd šo argumentu. Tās apgalvo, ka Komisijai ar Regulas 2015/1589 7. un nākamajiem pantiem ir tiesības pieprasīt nepieciešamo informāciju citai dalībvalstij, uzņēmumam vai uzņēmumu apvienībai, ja tā ir uzsākusi formālo izmeklēšanas procedūru, lai uzlabotu saņemtās informācijas kvalitāti, vienlaikus palielinot pārskatāmību un tiesisko drošību. Turklāt šīs regulas noteikumi par formālo izmeklēšanas procedūru ļaujot pagarināt termiņus sūdzības iesniedzēju apsvērumu iesniegšanai un paredzot plašākus pienākumus norādīt pamatojumu.

68 Saskaņā ar Regulas 2015/1589 1. panta h) punktu ieinteresētā persona ir "jebkura dalībvalsts un jebkura persona, uzņēmums vai uzņēmumu apvienība, kuras intereses var ietekmēt atbalsta piešķirums, jo īpaši attiecīgā atbalsta saņēmējs, konkurējošie uzņēmumi un arodapvienības".

69 Kā izriet no judikatūras, ja prasītājam ir atzīts īpašais ieinteresētās personas statuss Regulas 2015/1589 1. panta h) punkta izpratnē, kas ir saistīts ar prasības konkrēto priekšmetu, ar to pietiek, lai saskaņā ar LESD 263. panta ceturto daļu individualizētu prasītāju, ja minētās prasības mērķis ir nodrošināt procesuālās tiesības, kas tam izriet no LESD 108. panta 2. punkta (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 24. maijs, Komisija/*Kronoply* un *Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 48. punkts; 2011. gada 27. oktobris, Austrija/*Scheucher-Fleisch* u.c., C-47/10 P, EU:C:2011:698, 44. punkts, un 2019. gada 6. maijs, *Scor*/Komisija, T-135/17, nav publicēts, EU:T:2019:287, 41. punkts).

70 Ieinteresētā puse tostarp ir visas personas, uzņēmumi vai uzņēmumu apvienības, kuru intereses var ietekmēt atbalsta piešķiršana, it īpaši attiecīgā atbalsta saņēmēja konkurējošie uzņēmumi un arodapvienības. Citiem vārdiem, runa ir par nenoteiktu adresātu kopumu (spriedumi, 1984. gada 14. novembris, *Intermills*/Komisija, 323/82, EU:C:1984:345, 16. punkts, un 2019. gada 6. maijs, *Scor* /Komisija, T-135/17, nav publicēts, EU:T:2019:287, 42. punkts). Šajā tiesību normā tomēr nav izslēgts, ka uzņēmums, kas nav atbalsta saņēmēja tiešs konkurents, ir kvalificējams kā "ieinteresētā persona", ja tas apgalvo, ka atbalsta piešķirums var ietekmēt tā intereses. Līdz ar to šim uzņēmumam no juridiskā viedokļa pietiekami ir jāpierāda, ka atbalstam var būt konkrēta ietekme uz tā stāvokli (skat. spriedumu, 2011. gada 24. maijs, Komisija/*Kronoply* un *Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 63.–65. punkts un tajos minētā judikatūra).

71 Šajā lietā prasītājas ir sūdzību, kuru rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, iesniedzējas. Tās aktīvi piedalījās iepriekšējās izskatīšanas procedūrā. Turklāt prasītājas vairākkārt norādīja, ka tās, runājot par pirmo no tām, bija arodapvienība, kas aizstāv to uzņēmumu intereses, kuri konkurē ar apgalvotā atbalsta saņēmējiem, un, runājot par otro no tām, šo saņēmēju konkurējošs uzņēmums un ka šī atbalsta piešķiršana varētu ietekmēt to intereses. Līdz ar to ir jāuzskata – un Komisija to nav apstrīdējusi –, ka prasītājas ir pierādījušas, ka tām ir ieinteresēto personu statuss LESD 108. panta 2. punkta un Regulas 2015/1589 1. panta h) punkta izpratnē, lai aizstāvētu savas procesuālās tiesības.

72 Kā izriet no šī sprieduma 66. punkta, *ABH* un pārējās personas, kas iestājušās lietā, apgalvo, ka prasītājas jau ir izmantojušas visas procesuālās tiesības, kas tām izriet no LESD 108. panta 2. punkta.

73 Šajā ziņā ir jānorāda – lai gan Savienības tiesa vairākkārt ir atzinusi, ka Komisijai nav pienākuma uzklausīt sūdzības iesniedzējus LESD 108. panta 3. punktā paredzētās atbalsta sākotnējās izskatīšanas laikā, bet ir pienākums likt ieinteresētajām personām iesniegt savus apsvērumus tikai LESD 108. panta 2. punktā paredzētās formālās izmeklēšanas procedūras laikā (spriedumi, 1993. gada 15. jūnijs, *Matra* /Komisija, C-225/91, EU:C:1993:239, 52. punkts, un 1998. gada 2. aprīlis, Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 59. punkts), no tā nevar secināt, ka pusei, kas iesniegusi sūdzību, kuru Komisija noraidīja pēc tam, kad šī puse tika uzklausīta, vairs nebūtu intereses apstrīdēt to, ka netika uzsākta LESD 108. panta 2. punktā paredzētā formālā izmeklēšanas procedūra.

74 Saskaņā ar Regulas 2015/1589 4. panta 4. punktu, ja Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas konstatē, ka ir neskaidrības par to, vai paziņotais pasākums ir saderīgs ar iekšējo tirgu, tā nolemj sākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru.

75 Kā tas ir paredzēts Regulas 2015/1589 7. pantā, pēc formālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanas Komisija var pieprasīt informāciju no citām dalībvalstīm, kas nav attiecīgās dalībvalstis, kā arī uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām.

76 Turklāt, kā izriet no iepriekš 70. punktā minētās judikatūras, ja LESD 108. panta 2. punktā ir paredzēts, ka Komisija pieprasa ieinteresētajām personām iesniegt savus apsvērumus, attiecīgā tiesību norma attiecas ne tikai uz ieinteresētajām personām, kuras ir iesniegušas sūdzību, bet gan uz nenoteiktu personu, uzņēmumu vai apvienību kopumu, kuru intereses ietekmē atbalsta piešķīrums, it īpaši konkurējošus uzņēmumus un arodapvienības.

77 No šiem apstākļiem izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo *ABH* un pārējās personas, kas iestājušās lietā, jēdzienu "procesuālās tiesības", kas ieinteresētajām personām ir paredzētas LESD 108. panta 2. punktā noteiktās procedūras ietvaros, nedrīkst sajaukt ar sūdzības iesniedzēja tiesībām panākt formālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu, kuras ietvaros tā kā "ieinteresētā persona" varēs iesniegt apsvērumus tāpat kā jebkurš cits uzņēmējs, kas atbilst Regulas 2015/1589 1. panta h) punktā ietvertajai definīcijai.

78 No tā izriet, ka prasības atcelt tiesību aktu pirmais pamats ir pieņemams, ciktāl tā mērķis ir apstrīdētā lēmuma atcelšana, jo Komisija esot pārkāpusi prasītāju procesuālās tiesības, atbildē uz prasītāju sūdzībām atsakoties uzsākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru.

2. Par lietas būtību

79 Ar pirmo pamatu prasītājas apgalvo, ka vairāki apstākļi liecina par to, ka iepriekšējas izskatīšanas procedūra radīja nopietnas grūtības, kuru dēļ Komisijai esot bijis jāuzsāk LESD 108. panta 2. punktā paredzētā formālā izmeklēšanas procedūra. Par šādu grūtību esamību liecinot trīs norādes, kas saistītas, pirmkārt, ar iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgumu, ko tās uzskata par ārkārtīgi garu, otrkārt, ar Komisijas sniegtā pamatojuma kvalitātes trūkumu, kas liecinot par nepietiekamu vai nepilnīgu pārbaudi, un, treškārt, ar Komisijas attieksmi minētās procedūras laikā.

80 Prasītājas apgalvo, ka kopējais iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgums, proti, 29 mēneši, neesot savienojams ar pamatojuma un apstrīdētā lēmuma, kurā ir tikai desmit lappuses, lakoniskumu. Tās uzskata, ka Komisija neesot izpildījusi pienākumu veikt rūpīgu lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā, vēl jo vairāk tāpēc, ka šajā gadījumā nešķiet, ka tā būtu piešķīrusi prioritātes līmeni citām lietām vai kavējusi attiecīgā finansiālā atbalsta izmeklēšanu par labu tām.

81 Tās arī apgalvo, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums, kas ir tikai uz vienas lappuses, esot ļoti īss un ka tajā esot pieļautas "juridiskas neprecizitātes" un "būtiski trūkumi", kas nav saderīgi ar procedūras pārmērīgo ilgumu un kas pierāda, ka Komisija ir veikusi virspusēju pārbaudi. Tās pārmet Komisijai, ka tā neesot pārbaudījusi Lejassaksijas federālās zemes iestāžu mērķi palielināt jumta organizācijām sniegtā

finansiālā atbalsta līmeņa paredzamību, jo pakāpeniski mazinājās saikne starp atbalstu labdarības sektoram un ieņēmumiem no loterijām, kas notika no 1997. gada (vai 2004. gada) līdz 2015. gadam, un tas tā ir, lai gan pirmā prasītāja minēja izvilkumus no dažādu attiecīgo likumu pamatojuma. Turklāt tā neesot lēmusi par to, vai atbalsta summu pieaugums no 1956. līdz 2015. gadam atbilda 20 % slieksnim, kas paredzēts Komisijas Regulas (EK) Nr. 794/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Regulu 2015/1589 (OV 2004, L 140, 1. lpp.), kas grozīta ar Komisijas Regulu (ES) 2015/2282 (2015. gada 27. novembris) (OV 2015, L 325, 1. lpp.), 4. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru esošas atbalsta shēmas sākotnējā budžeta palielinājumu par summu līdz 20 % neuzskata par esoša atbalsta izmaiņām. Turklāt tā neesot lēmusi par to, kādas sekas ir atbalsta sadalīšanai fiksētā daļā un mainīgā daļā, kas saistīta ar nodokļa par azartspēlēm izmaiņām. Visbeidzot prasītājas norāda, ka Komisija nav paudusi nostāju par *Niedersächsischer Landesrechnungshof* (Lejassaksijas federālās zemes Revīzijas palāta, Vācija) paziņojumiem, kuri bija tās rīcībā, un, pēc prasītāju domām, no tiem acīmredzami izriet, ka finansiālais atbalsts ir jauns atbalsts. Tās arī pārmet, ka nav sniegts atspoguļojums vai definīcijas tam, kas uzskatāms par būtiskām izmaiņām atbalstā.

82 Prasītājas uzskata, ka Komisijas rīcība arī liecina par to, ka tā bija saskārusies ar nopietnām grūtībām, kvalificējot strīdīgo atbalstu no LESD 107. un nākamo pantu viedokļa. Šīs grūtības izrietot no apstākļa, ka procedūras laikā, lai pieņemtu apstrīdēto lēmumu, bija nepieciešama vairākkārtēja sarakste, kā arī viena sanāksme. Tam esot jāpieskaita apstāklis, kā tas izriet no Vācijas iestāžu 2016. gada 8. jūlijā sagatavotā protokola pēc to 2016. gada 5. jūlija sanāksmes ar Komisiju, ka to vairāk esot rūpējis atrast spēcīgu juridisku risinājumu nākotnē, proti, finansiālā atbalsta pielāgošanu 2012. gada VTNP lēmumam, nevis tas, lai šo pasākumu kvalificētu par pastāvošu atbalstu vai par jaunu atbalstu.

83 Komisija apgalvo, ka tā neesot saskārusies ar nopietnām grūtībām, un uzskata, ka, pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgums, ņemot vērā lietas apstākļus, nebija nesaprātīgs. Tā esot lielā mērā pievērsusies prasītāju norādītajiem tiesību aktu grozījumiem, kas tika uzskatīti par atbilstošiem, pietiekami pamatojot apstrīdēto lēmumu, un ar prasītāju iesniegtajiem pierādījumiem, lai nosodītu Komisijas dienestu attieksmi, nevar pierādīt LESD 108. panta 2. punkta pārkāpumu.

84 Komisija norāda, ka prasītājas iesniedza divas atsevišķas sūdzības tās dienestiem, proti, 2015. gada 24. jūnijā un 12. augustā, un ka otrās prasītājas iesniegtā sūdzība attiecās uz diviem papildu valsts pasākumiem, līdz ar to Konkurences ģenerāldirektorātam (ĢD) līdz tās provizoriskajam novērtējumam bija jāizmeklē trīs pasākumi. Vācijas iestādēm tika nosūtīti divi lūgumi sniegt informāciju 2015. gada 30. jūlijā un 2016. gada 8. februārī, uz kuriem tika atbildēts attiecīgi ar garām 2015. gada 9. septembra un 2016. gada 6. un 7. aprīļa vēstulēm. Izvērtējusi šo informāciju, Komisija nonāca pie secinājuma, ka finansiālais atbalsts ir pastāvošs atbalsts. Sanāksmē, kas notika 2016. gada 5. jūlijā, Komisija esot darījusi zināmu savu vērtējumu Vācijas iestādēm un iztaujājusi tās, vai tās ir gatavas nākotnē pielāgot finansiālo atbalstu atbilstoši noteikumiem valsts atbalsta kontroles jomā. Ar 2016. gada 16. novembra vēstuli Vācijas iestādes esot apņēmušās nākotnē nodrošināt šī finansiālā atbalsta saderību ar 2012. gada VTNP lēmumu. Divi pārējie otrās prasītājas apstrīdētie pasākumi arī esot tikuši apspriesti šajā sanāksmē, un ar 2016. gada 30. septembra vēstuli Komisijai esot tikusi nodota papildu informācija. Visbeidzot, Komisija norāda, ka, izvērtējot visus sūdzībās minētos pasākumus, tā 2017. gada 14. februārī nosūtīja savu pagaidu novērtējumu par visiem sūdzībās nosodītajiem pasākumiem.

85 Komisija arī uzskata, ka laikposms starp minētā pagaidu novērtējuma nosūtīšanu prasītājām un apstrīdētā lēmuma pieņemšanu neesot nesaprātīgs, vēl jo mazāk tāpēc, ka šajā lēmumā ir ņemti vērā prasītāju apsvērumi, kas tika iesniegti ar 2017. gada 17. un 20. februāra un 6. un 10. marta vēstulēm, kā arī papildu informācija, ko Vācijas iestādes nosūtīja 2017. gada 31. augustā un 5. un 14. septembrī.

86 Pārējās personas, kas iestājušās lietā, norāda, ka tāda atbalsta izskatīšana, kurš stājās spēkā pirms EEK līguma, prasa atkāpties vairākus desmitus gadu atpakaļ un varbūt arī veikt vēsturisku izpēti, balstoties uz arhīviem.

87 Komisija uzskata, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums neliecina par to, ka būtu pastāvējušas nopietnas grūtības. Komisija apgalvo, ka tā ir pietiekami pārbaudījusi prasītāju paskaidrojumus, it īpaši tos, kurus pirmā no tām iesniedza 2017. gada 10. martā, lai atspēkotu finansiālā atbalsta kvalificēšanu par pastāvošu atbalstu. Šajā ziņā tā norāda, ka pirmās prasītājas paskaidrojumi nepārsniedz divas lappuses un tajos ir atspoguļoti tikai 1997. un 2014. gada tiesību aktu grozījumi, bet nav norādīts, kādā veidā šie grozījumi būtu izraisījuši finansiālā atbalsta summas palielinājumu. Pirmā prasītāja arī neesot sniegusi informāciju par finansiālā atbalsta summu, kas faktiski piešķirta kopš 1956. gada.

88 Šajā ziņā Komisija, ko atbalsta *DWEK*, norāda, ka Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punktā nav paredzēts, ka atbalsta summas palielinājums par vairāk nekā 20 % pats par sevi ir pietiekams, lai uzskatītu, ka pastāvoša atbalsta shēma ir pārveidota par jaunu atbalstu. Katrā ziņā Vācijas iestāžu iesniegtie dati, ņemot vērā inflāciju, nenorādot finansiālā atbalsta summu palielinājumu, kas pārsniegtu 20 % no sākotnējā budžeta.

89 Attiecībā uz Komisijas dienestu attieksmes kritiku Komisija apgalvo, ka prasītāju apgalvojumi esot balstīti tikai uz pieņēmumiem. Katrā ziņā sarakste ar dalībvalsts iestādēm esot daļa no sūdzības izskatīšanas procedūras. Runājot par sanāksmi ar Vācijas iestādēm, tā esot ļāvusi Komisijai darīt zināmu pasākuma vērtējumu un pieprasīt Lejassaksijas federālajai zemei nākotnē nodrošināt finansiālā atbalsta saderību ar 2012. gada VTNP lēmumu.

90 Saskaņā ar judikatūru LESD 108. panta 2. punktā paredzētā formālā izmeklēšanas procedūra ir nepieciešama, ja Komisijai ir nopietnas grūtības izvērtēt, vai atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu. Tādējādi Komisija, lai pieņemtu atbalstam labvēlīgu lēmumu, var īstenot LESD 108. panta 3. punktā noteikto iepriekšējo izskatīšanu tikai tad, ja tā, veicot pirmo novērtēšanu, var pārliecināties, ka šis atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu. Turpretī, ja, veicot šo pirmo novērtēšanu, Komisija izdara pretēju slēdzienu vai pat nav varējusi pārvarēt visas grūtības, kas radušās, izvērtējot šā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, Komisijai ir pienākums uzklausīt visus vajadzīgos viedokļus un šajā ziņā uzsākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru (skat. spriedumus, 2011. gada 27. oktobris, Austrija/*Scheucher-Fleisch* u.c., C-47/10 P, EU:C:2011:698, 70. punkts un tajā minētā judikatūra; 2016. gada 21. decembris, *Club Hotel Loutraki* u.c./Komisija, C-131/15 P, EU:C:2016:989, 30. punkts; šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2010. gada 18. novembris, *NDSHT*/Komisija, C-322/09 P, EU:C:2010:701, 52.–54. punkts).

91 Šajā lietā Vispārējās tiesas veiktās tiesiskuma pārbaudes, izskatot pirmo pamatu, mērķis ir pārliecināties, vai iepriekšējas izskatīšanas procedūras rezultātā radās nopietnas grūtības apstrīdētā pasākuma analīzē un vērtējumā par iespēju to kvalificēt par pastāvošu atbalstu. Līdz ar to šī pamata ietvaros, ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzējas apstrīd to procesuālo tiesību pārkāpumu, kuras izriet no LESD 108. panta 2. punkta, Vispārējai tiesai nav jāpārbauda Komisijas vērtējums kā tāds par iespēju kvalificēt apstrīdēto pasākumu par pastāvošu atbalstu vai šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, bet gan vienīgi jāizvērtē, vai šajā vērtējumā tā ir saskārusies ar nopietnām grūtībām.

92 Nopietnu grūtību kritērijam ir objektīvs raksturs, un šādu grūtību pastāvēšana ir jāpārbauda, ņemot vērā ne tikai iepriekšējās izskatīšanas rezultātā pieņemtā Komisijas lēmuma pieņemšanas apstākļus, bet arī novērtējumu, uz kuru ir balstījusies Komisija (skat. spriedumu, 2011. gada 27. oktobris, Austrija/*Scheucher-Fleisch* u.c., C-47/10 P, EU:C:2011:698, 71. punkts un tajā minētā judikatūra; spriedums, 2016. gada 21. decembris, *Club Hotel Loutraki* u.c./Komisija, C-131/15 P, EU:C:2016:989, 31. punkts.

93 No tā izriet, ka lēmuma necelt iebildumus, kas ir pamatots ar Regulas 2015/1589 4. panta 3. punktu, tiesiskums ir atkarīgs no tā, vai Komisijai, izskatot informāciju un pierādījumus, kas bija vai varēja būt tās rīcībā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 20. septembris, Komisija/*Frucona Košice*, C-300/16 P, EU:C:2017:706, 71. punkts) paziņotā pasākuma iepriekšējas izskatīšanas posmā, objektīvi vajadzēja rasties šaubām par tā saderību ar iekšējo tirgu, ņemot vērā, ka šādu šaubu gadījumā ir jāuzsāk formālā izmeklēšanas procedūra, kurā var piedalīties minētās regulas 1. panta h) punktā

minētās ieinteresētās personas (spriedumi, 2011. gada 27. oktobris, Austrija/*Scheucher-Fleisch* u.c., C-47/10 P, EU:C:2011:698, 72. punkts, un 2016. gada 21. decembris, *Club Hotel Loutraki* u.c./Komisija, C-131/15 P, EU:C:2016:989, 32. punkts.)

94 No judikatūras arī izriet, ka iepriekšējās izskatīšanas procedūras laikā Komisijas veiktās izmeklēšanas nepietiekamais vai nepilnīgais raksturs ir norāde par nopietnu grūtību pastāvēšanu (skat. spriedumu, 2009. gada 10. februāris, *Deutsche Post* un *DHL International*/Komisija, T-388/03, EU:T:2009:30, 95. punkts un tajā minētā judikatūra; 2018. gada 19. septembris, *HH Ferries* u.c./Komisija, T-68/15, EU:T:2018:563, 62. punkts).

95 Prasītājām ir jāpierāda nopietnu grūtību pastāvēšana – pierādījums, ko tās var iesniegt, pamatojoties uz savstarpēji atbilstošu netiešu pierādījumu kopumu (spriedums, 2018. gada 19. septembris, *HH Ferries* u.c./Komisija, T-68/15, EU:T:2018:563, 63. punkts; šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2015. gada 17. marts, *Pollmeier Massivholz*/Komisija, T-89/09, EU:T:2015:153, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

96 Šajā lietā prasītājas uzskata, ka Komisija sākotnējā izskatīšanas procedūrā ir saskārusies ar nopietnām grūtībām apstrīdētā pasākuma analīzē un vērtējumā par iespēju to kvalificēt kā pastāvošu atbalstu. Tās izvirza trīs norādes, proti, iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgumu, apstrīdētā lēmuma pamatojumu un Komisijas attieksmi. Šie trīs aspekti ir jāizvērtē secīgi.

a) Par iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgumu

97 Jākonstatē, ka starp sūdzību iesniegšanu 2015. gada 16. jūnijā un 12. augustā un 2017. gada 23. novembrī pieņemto apstrīdēto lēmumu pagāja 29 mēneši.

98 Komisija apgalvo, ka iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgums 29 mēneši it īpaši esot pamatots ar Vācijas iestādēm nosūtītajiem lūgumiem sniegt informāciju, šīs informācijas iesniegšanu, sanāksmi ar šīm iestādēm un to saistībām. Tā arī uzsver laiku, kas nepieciešams, lai pārbaudītu prasītāju apstrīdētos tiesību aktu grozījumus un ņemtu vērā prasītāju apsvērumus par pagaidu novērtējumu, ko Komisija tām bija nosūtījusi 2017. gada 14. februārī.

99 Šajā ziņā, lai gan šāds ilgums var liecināt par šaubu esamību attiecībā uz apstrīdētā pasākuma kvalificēšanu par pastāvošu atbalstu vai šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, tomēr tas pats par sevi nevar ļaut secināt, ka iepriekšējās izskatīšanas procedūra ir radījusi nopietnas grūtības, kas liktu Komisijai uzsākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru (skat. spriedumu, 2013. gada 24. janvāris, *3F*/Komisija, C-646/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:36, 32. punkts un tajā minētā judikatūra; spriedums, 2006. gada 12. decembris, *Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid* un *Federación Catalana de Estaciones de Servicio*/Komisija, T-95/03, EU:T:2006:385, 135. punkts.)

100 Turklāt ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru tas, vai iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgums ir saprātīgs, ir jāizvērtē, ņemot vērā katras lietas īpašos apstākļus un it īpaši tās kontekstu, dažādos procesuālos posmus, kas Komisijai ir jāievēro, un lietas sarežģītību (skat. spriedumu, 2016. gada 14. septembris, *Trajektna luka Split*/Komisija, T-57/15, nav publicēts, EU:T:2016:470, 65. punkts un tajā minētā judikatūra).

101 Turklāt, lai gan Paraugprakses kodeksa par valsts atbalsta pārbaudes procedūru izpildi (OV 2009, C 136, 13. lpp.) 47. punktā ir paredzēts, ka "Komisija pieliks visas pūles, lai sūdzību izskatītu orientējoši 12 mēnešu laikā no tās saņemšanas", tajā tomēr ir precizēts, ka "[š]is atvēlētais laiks nav saistošs termiņš", un ka "[a]tkarībā no konkrētās lietas apstākļiem sūdzības izskatīšana var prasīt ilgāku laiku, ja jāpieprasa papildu informācija no sūdzības iesniedzēja, dalībvalsts vai ieinteresētām personām".

102 Šajā lietā, lai gan sūdzības ir īpaši īsas, to izvērtēšanai bija jāanalizē ievērojams dokumentu apjoms, tostarp tādēļ, ka no 1956. līdz 2015. gadam tika pieņemti dažādi secīgi tiesību akti, vairāki tiesību akti ar zināmu sarežģītību, kā arī tika noteiktas šajā laikā jumta organizācijām piešķirtās summas.

103 Tādējādi Komisijai vairākkārt bija jālūdz paskaidrojumi un informācija Vācijas iestādēm, kurām bija jāveic vajadzīgā izpēte, lai iesniegtu prasītos datus. Komisija vairākkārt aicināja prasītājas iesniegt apsvērumus.

104 Līdz ar to, pat ja iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgums bija drīzāk ilgs un acīmredzami ilgāks nekā Komisijas Paraugprakses kodeksā minētais aptuvenais divpadsmit mēnešu termiņš, no lietas materiāliem neizriet, ka šis ilgums izrietēja no nopietnajām grūtībām apstrīdētā pasākuma analīzē un vērtējumā par iespēju kvalificēt to par pastāvošu atbalstu.

105 Turklāt, kā izriet no judikatūras un Paraugprakses kodeksa 48. punkta, Komisija ir tiesīga tai iesniegtajām sūdzībām noteikt dažādas prioritātes pakāpes (spriedumi, 1999. gada 4. marts, *Ufex* u.c./Komisija, C-119/97 P, EU:C:1999:116, 88. punkts, un 2007. gada 4. jūlijs, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija, T-475/04, EU:T:2007:196, 158. punkts).

106 Ņemot vērā visus šos apsvērumus, ir jāsecina, ka iepriekšējās procedūras ilgums nepierāda, ka Komisija, novērtējot šo pasākumu kā pastāvošu atbalstu, būtu saskārusies ar nopietnām grūtībām.

b) Par apstrīdētā lēmuma pamatojumu

107 Attiecībā uz apstrīdētā lēmuma pamatojumu no judikatūras izriet, ka iepriekšējās izskatīšanas procedūras laikā Komisijas veiktās izmeklēšanas nepietiekamais vai nepilnīgais raksturs ir norāde par nopietnu grūtību pastāvēšanu (skat. spriedumu, 2017. gada 12. septembris, *Bayerische Motoren Werke* /Komisija, T-671/14, EU:T:2017:599, 39. punkts un tajā minētā judikatūra). Lēmumā par formālās izmeklēšanas procedūras neuzsākšanu izklāstītajā pamatojumā Komisija atspoguļo tās veikto finansiālā atbalsta pārbaudi un līdz ar to šāda lēmuma pamatojums var būt norāde par minētās pārbaudes pietiekamu pilnīgumu vai pietiekamību.

108 Šajā ziņā lēmumā, ko tā pieņem pēc sūdzības izskatīšanas, tādā kā apstrīdētais lēmums, Komisijai ir pietiekamā apmērā jāizskaidro sūdzības iesniedzējam iemesli, kādēļ sūdzībā norādītie faktiskie un tiesiskie apstākļi nav bijuši pietiekami, lai pierādītu, ka strīdīgajam pasākumam bija jārada šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu. Tādējādi ir jāpastāv saiknei starp sūdzībā ietvertajiem argumentiem un paskaidrojumiem, ko Komisija sniedz lēmumā necelt iebildumus vai, kā tas ir šajā lietā, – neuzsākt formālu izmeklēšanas procedūru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 1. jūlijs, *Chronopost* un *La Poste*/*UFEX* u.c., C-341/06 P un C-342/06 P, EU:C:2008:375, 96. punkts).

109 Tomēr Komisijai nav pienākuma izteikt viedokli par visiem argumentiem, ko tai paudušas ieinteresētās personas, bet pietiek ar to, ka tā izklāsta faktus un juridiskos apsvērumus, kuriem ir būtiska nozīme lēmuma loģikā (skat. spriedumu, 2010. gada 3. marts, *Bundesverband deutscher Banken*/Komisija, T-36/06, EU:T:2010:61, 45. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt tai nav jāpauž nostāja par sūdzībā norādītajiem apstākļiem, ja tie acīmredzami neattiecas uz lietu, tiem nav nozīmes vai tie ir skaidri otršķirīgi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1998. gada 2. aprīlis, Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 63. un 64. punkts, un 2012. gada 28. marts, *Ryanair*/Komisija, T-123/09, EU:T:2012:164, 180. punkts).

110 Šajā lietā ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma 32. un 33. punktā Komisija ir atgādinājusi piemērojamā Savienības tiesiskā regulējuma tekstu un, konkrētāk, pastāvoša atbalsta jēdziena definīciju. Šī lēmuma 34.–43. punktā tā atspoguļoja tiesiskā regulējuma attīstību no 1956. līdz 2014. gadam saistībā ar aplūkojamajiem pasākumiem, katru reizi precizējot jumta organizācijām piešķirtā finansiālā atbalsta summu un šī finansiālā atbalsta izcelsmi. No šī izklāsta izriet, ka minētais finansiālais atbalsts tika

sniegts vai nu no koncesijas maksas saistībā ar loterijām un sporta derībām vai no azartspēļu nodokļiem, vai arī vienlaicīgi no Lejassaksijas federālās zemes budžeta un azartspēļu nodokļiem, ja ieņēmumi no šiem nodokļiem pārsniedz noteiktu summu.

111 Apstrīdētā lēmuma 47. punktā Komisija konstatēja, ka finansiālā atbalsta no publiskā sektora līdzekļiem mērķis un saņēmēji kopš 1956. gada nav mainījušies. Minētā lēmuma 48. un 49. punktā Komisija pauda savu nostāju par kritiku attiecībā uz 1997. un 2014. gada tiesību aktiem, kurus prasītājas minējušas savās sūdzībās. Prasītājas uzskata, ka šajos tiesību aktos ir ietverti būtiski grozījumi un tas ir jauns atbalsts, kas sniedz priekšrocības jumta organizācijām, pateicoties fiksētu summu piešķiršanai, kas šīm organizācijām nodrošina plānošanas drošību.

112 Vispirms attiecībā uz pāreju no summas, kas izteikta procentos, uz fiksētu summu 1997. gadā Komisija norādīja, ka šis grozījums netika veikts 1997. gadā, kā tas ir kļūdaini norādīts sūdzībā, bet gan 2004. gadā saistībā ar 2004. gada Budžeta izpildes likumu. Atsaucoties uz šī likuma projekta 11. panta pamatojumu, tā konstatēja, ka nav izdarīti būtiski grozījumi, jo šie grozījumi neietekmē jumta organizāciju pamattiesības saņemt finansiālu atbalstu no publiskā sektora līdzekļiem saistībā ar to sniegtajiem sociālās aprūpes pakalpojumiem. Turklāt tā norādīja, ka grozījumi attiecās tikai uz atbalsta summu un ka tie izraisīja finansiālā atbalsta samazinājumu labdarības organizācijām.

113 Turklāt attiecībā uz *WohlFödG* apgalvoto saiknes atcelšanu starp finansiālo atbalstu labdarības sektoram un ieņēmumiem no azartspēlēm, Komisija, atsaucoties uz tiesību normām, kas pastāvēja kopš 1956. gada, uzskatīja, ka nedz finansiālā atbalsta raksturs, nedz avots nav tikuši grozīti, jo azartspēļu rīkotāju maksātās koncesijas maksas joprojām tika ieskaitītas Lejassaksijas federālās zemes budžetā.

114 Lai gan Komisija nav skaidri paudusi nostāju par mērķi ar fiksētas summas piešķiršanu palielināt paredzamību, kas ļautu labāk plānot labdarības organizāciju sociālās aprūpes darbības, tā tomēr izvērtēja jautājumu par to, vai fiksētu summu piešķiršana radītu būtiskas izmaiņas atbalsta shēmā, un tā uz šo jautājumu atbildēja noliedzoši.

115 Attiecībā uz mērķiem, kas, iespējams, izvirzīti ar prasītāju minēto likumu projektiem, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 107. pantā valsts iejaukšanās pasākumi netiek nošķirti atkarībā no to iemesliem vai mērķiem, bet gan tiek definēti atbilstoši to sekām (spriedumi, 2008. gada 22. decembris, *British Aggregates*/Komisija, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 87. un 89. punkts, un 2011. gada 15. novembris, Komisija un Spānija/*Government of Gibraltar* un Apvienotā Karaliste, C-106/09 P un C-107/09 P, EU:C:2011:732, 87. punkts). Tādējādi Komisijas veiktajā strīdīgo pasākumu analīzē nebija obligāti jāņem vērā prasītāju apgalvotie mērķi, pat pieņemot, ka tie bija Vācijas iestāžu patiesie mērķi strīdīgo pasākumu grozīšanā.

116 Attiecībā uz apgalvoto Komisijas atturēšanos lemt par to, vai finanšu atbalsta pieaugums no 1956. gada līdz 2015. gadam atbilda Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punktā paredzētajam 20 % slieksnim, ir jānorāda, kā tas it īpaši izriet no apstrīdētā lēmuma 33. un 50. apsvēruma, ka Komisija secināja, ka izmaiņām, kas kopš 1956. gada tika izdarītas atbalsta pasākumos labdarības sektorā, bija tīri formāls vai administratīvs raksturs neatkarīgi no aplūkoto summu precīzā pieauguma. Līdz ar to nebija nepieciešams īpašs pamatojums attiecībā uz šī sliekšņa iespējamo ievērošanu.

117 Katrā ziņā no finanšu datiem, ko Vācijas iestādes tai iesniedza administratīvās procedūras laikā, izriet, ka finansiālā atbalsta summas palielinājums kopumā neradīja tādu atbalsta līmeni, kas pārsniegtu vairāk nekā 20 % no šī atbalsta sākotnējās summas.

118 Visbeidzot ir jānorāda, ka Komisijai nekādi nebija saistoši *Niedersächsischer Landesrechnungshof* (Lejassaksijas federālās zemes Revīzijas palāta) paziņojumi un līdz ar to tas, ka šī iestāde nav lēmusi par šiem paziņojumiem, nevar ietekmēt jautājumu par nopietnu grūtību pastāvēšanu.

119 No šiem apstākļiem izriet, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums nepierāda, ka Komisija būtu veikusi strīdīgā pasākuma virspusēju, nepietiekamu vai pat nepilnīgu pārbaudi vai ka tā būtu saskārusies ar nopietnām grūtībām, novērtējot šo pasākumu kā pastāvošu atbalstu. Tāpat arī prasītājas nav pierādījušas, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija nav lietderīgi izskatījusi to sūdzībās ietverto argumentu, izņemot tos argumentus, kas ir otršķirīgi, nenozīmīgi vai kas neattiecas uz lietu.

c) Par Komisijas attieksmi

120 Attiecībā uz Komisijas attieksmi un, konkrētāk, tās saziņu ar Vācijas iestādēm, no judikatūras izriet, ka tas vien, ka ir sāktas pārrunas starp Komisiju un attiecīgo dalībvalsti iepriekšējās izskatīšanas procedūras laikā un ka šajā saistībā Komisija varēja pieprasīt papildu informāciju par pasākumiem, uz kuriem attiecas tās kontrole, pats par sevi nevar tikt uzskatīts par norādi, ka tā ir sastapusies ar nopietnām grūtībām vērtējumā (spriedums, 2012. gada 10. jūlijs, *TF1* u.c./Komisija, T-520/09, nav publicēts, EU:T:2012:352, 76. punkts).

121 Atbilstoši LESD 108. panta 3. punkta mērķim un Komisijas labas pārvaldības pienākumam tā tostarp var uzsākt sarunas ar attiecīgo valsti vai ar trešām personām, lai tādējādi iepriekšējās izskatīšanas gaitā pārvarētu visas grūtības, ar ko tā sastapusies. Šī iespēja nozīmē, ka Komisija var koriģēt savu nostāju saskaņā ar uzsāktā dialoga rezultātiem, šādu korekciju *a priori* neinterpretējot kā pierādījumu nopietnām grūtībām (spriedumi, 2013. gada 13. jūnijs, *Ryanair*/Komisija, C-287/12 P, nav publicēts, EU:C:2013:395, 71. punkts, un 2016. gada 21. decembris, *Club Hotel Loutraki* u.c./Komisija, C-131/15 P, EU:C:2016:989, 35. punkts). Tātad Komisija, pamatojoties uz Regulas 2015/1589 4. panta 2. punktu, var likumīgi pieņemt lēmumu, ar kuru tā, katrā ziņā konstatēdama valsts atbalsta neesamību, ņem vērā saistības, kuras ir uzņēmusies dalībvalsts (spriedums, 2016. gada 21. decembris, *Club Hotel Loutraki* u.c./Komisija, C-131/15 P, EU:C:2016:989, 36. punkts; šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2013. gada 13. jūnijs, *Ryanair*/Komisija, C-287/12 P, nav publicēts, EU:C:2013:395, 72. punkts).

122 Šajā lietā, ņemot vērā nepieciešamību analizēt attiecīgos tiesību aktus, kā arī finansiālā atbalsta pārskatus labdarības organizācijām kopš 1957. gada, vairāki lūgumi sniegt informāciju un sarakstes, kā arī sanāksmes organizēšana var liecināt, ka pastāv materiālas grūtības, lai pareizi izprastu attiecīgā tiesiskā regulējuma darbību, bet nevar tikt *a priori* interpretētas kā tādas, kas pierāda nopietnu grūtību pastāvēšanu saistībā ar prasītāju apstrīdētā pasākuma kvalificēšanu.

123 Attiecībā uz ieteikumu Vācijas iestādēm pielāgot finansiālo atbalstu 2012. gada VTNP lēmumam, ir jākonstatē, ka runa ir par tiesību aktu, kuru nevar nedz pārmest Komisijai, nedz vēl jo mazāk arī uzskatīt par tādu, kas būtu norāde par nopietnu grūtību pastāvēšanu, kuru dēļ ir jāuzsāk LESD 108. panta 2. punktā paredzētā procedūra.

124 Komisija vienlaikus informēja Vācijas iestādes par to, ka, pēc tās domām, finansiālais atbalsts var tikt kvalificēts kā pastāvošs atbalsts un ka šis pasākums neatbilst 2012. gada VTNP lēmumā paredzētajiem nosacījumiem. No lietas materiāliem neizriet, ka pirmais vērtējums par atbalsta pastāvošu raksturu būtu atkarīgs no tā, vai Vācijas iestādes finansiālo atbalstu būtu padarījušas par saderīgu ar šo lēmumu.

125 Patiesībā tas, ka Vācijas iestādes brīvprātīgi veica vajadzīgos pasākumus, lai padarītu pastāvošu atbalstu par saderīgu ar 2012. gada VTNP lēmumu, ļāva Komisijai izvairīties no pienākuma ierosināt veikt atbilstošos pasākumus saskaņā ar Regulas 2015/1589 22. pantu.

126 No šiem apstākļiem izriet, ka prasītāju apstrīdētā Komisijas attieksme nevar tikt interpretēta kā norāde par nopietnu grūtību pastāvēšanu, kuru dēļ būtu jāuzsāk LESD 108. panta 2. punktā paredzētā procedūra.

127 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka visi pārbaudītie netiešie pierādījumi, tos vērtējot visaptveroši, neapstiprina šādu nopietnu grūtību pastāvēšanu.

128 Līdz ar to pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

B. Par otro pamatu, kas attiecas uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi

129 Ar otro pamatu prasītājas apgalvo, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums esot relatīvi niecīgs un nepietiekams, ka tajā neesot ņemti vērā Savienības tiesību jēdzieni, ka tajā esot īsumā atspoguļota atbilstošā juridiskā situācija un neesot ietvertas atsauces uz judikatūru. Replikā tās precizē, ka Komisija nav atbildējusi uz iebildumu par resursu pieaugošo paredzamību, lai uzlabotu labdarības organizāciju veikto sociālās aprūpes darbību plānošanu.

130 Ir jākonstatē, ka prasītāju argumenti, kas formāli ir izvirzīti otrajā pamatā, patiesībā atbilst argumentiem, kuri izvirzīti saistībā ar pirmo pamatu, lai pierādītu, ka apstrīdētā lēmuma pamatojuma nepietiekamība ir norāde par nopietnām grūtībām, kuru dēļ ir jāuzsāk LESD 108. panta 2. punktā paredzētā procedūra.

131 Tādējādi to pašu iemeslu dēļ, kas izklāstīti iepriekš 107.–119. punktā, ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums bija pietiekams, lai ļautu prasītājām saprast iemeslus, kuru dēļ Komisija, ņemot vērā it īpaši to sūdzībās norādītos elementus, uzskatīja, ka strīdīgajā pasākumā nav izdarītas būtiskas izmaiņas.

132 Līdz ar to otrais pamats ir jānoraida.

C. Par trešo pamatu, kas attiecas uz LESD 107. un nākamo pantu pārkāpumu

1. Par pieņemamību

133 Ir jāatgādina, ka tādas prasības pieņemamība, kuru fiziska vai juridiska persona atbilstoši LESD 263. panta ceturtajai daļai cēlusi par tiesību aktu, kura adresāte tā nav, ir pakārtota nosacījumam, ka šai personai ir jāatzīst *locus standi*, un tas notiek divos gadījumos. Pirmkārt, šādu prasību var celt ar nosacījumu, ka šis akts to skar tieši un individuāli. Otrkārt, šāda persona var celt prasību par reglamentējošu aktu, kas neietver īstenošanas pasākumus, ja tas šo personu skar tieši (skat. spriedumu, 2019. gada 4. decembris, *PGNiG Supply & Trading*/Komisija, C-117/18 P, nav publicēts, EU:C:2019:1042, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

134 Ir jāizvērtē otrais gadījums saistībā ar LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma trešo daļu.

135 Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apgalvo, ka apstrīdētais lēmums nevarot tikt uzskatīts par reglamentējošu aktu, kas prasītājas skar tieši LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma trešās daļas izpratnē.

136 Pirmkārt, Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apgalvo, ka apstrīdētais lēmums nav reglamentējošs akts, tā kā tas nav vispārpiemērojams akts, jo *WohlFödG* sniegtais finansiālais atbalsts, par kuru ir runa apstrīdētajā lēmumā, neesot atbalsta shēma Regulas 2015/1589 1. panta d) punkta pirmās teikuma daļas izpratnē. Līdz ar to 2018. gada 6. novembra spriedumā *Scuola Elementare Maria Montessori* /Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci* (no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873) izklāstītie principi neesot piemērojami šajā lietā.

137 Pirmām kārtām, Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apgalvo, ka saņēmēji nav definēti vispārīgi un abstrakti, bet ir identificējami, jo finansiālais atbalsts ir piešķirts jumta organizācijām, kuras ir *LAG* dalībnieces, proti, trīspadsmit neatkarīgās sociālās darbības sektora apvienībām Lejassaksijā. Otrām kārtām, šīs lietas dalībnieces norāda, ka tiesību normās, kurās ir paredzēts šāds atbalsts, ir pieprasīti papildu piemērošanas pasākumi, proti, vienošanās par subsīdiju noslēgšana vai, ja tādas nav, ministrijas rīkojums, ar kuru tostarp tiek regulēta minētā atbalsta sadale. Trešām kārtām, ciktāl finansiālo atbalstu var kvalificēt par valsts atbalstu, tas esot atbalsta shēma Regulas 2015/1589 1. panta d) punkta teikuma otrās daļas izpratnē, kas attiecas uz "vienu vai vairākiem uzņēmumiem", nevis uz vispārīgi un abstrakti definētiem uzņēmumiem.

138 Otrkārt, Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apgalvo, ka apstrīdētais lēmums prasītājas neskar tieši. Šajā ziņā prasītājas neesot pierādījušas iemeslus, kuru dēļ apstrīdētais lēmums varētu tām radīt nelabvēlīgu konkurences situāciju un līdz ar to radīt sekas attiecībā uz to tiesisko stāvokli. Turklāt apstrīdētā pasākuma vienīgais mērķis bija piešķirt finansiālu atbalstu jumta organizācijām, kas apvienojušās *LAG* ietvaros, nevis vēlāk veikt finanšu līdzekļu sadali šo organizāciju uzņēmumiem dalībniekiem, kas turklāt esot minēto organizāciju kompetencē. Tikai šāda sadale varētu ietekmēt prasītāju tiesisko stāvokli.

139 Prasītājas šo argumentāciju apstrīd.

140 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka ar Lisabonas līgumu LESD 263. panta ceturtajai daļai tika pievienota teikuma trešā daļa, kas mīkstina fizisko un juridisko personu celto prasību atcelt tiesību aktu pieņemamības nosacījumus. Ar šo teikuma daļu, uz fizisko un juridisko personu celto prasību atcelt tiesību aktus pieņemamību neattiecinot nosacījumu par individuālu skārumu, tika paredzēta šāda iespēja celt prasību par "reglamentējošiem aktiem", proti, visiem vispārpiemērojamiem neleģislatīviem aktiem, kas nav saistīti ar īstenošanas pasākumiem un kas tieši skar prasītāju (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 3. oktobris, *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Parlaments un Padome, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 57. punkts, un 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori* /Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 22. un 28. punkts).

141 LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma trešajā daļā paredzētie nosacījumi ir kumulatīvi, līdz ar to, ja kāds no tiem nav izpildīts, par šo aktu celtā prasība atcelt tiesību aktu ir jāuzskata par nepieņemamu.

a) Par apstrīdētā lēmuma kā reglamentējoša akta kvalifikāciju

142 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tiesību akts ir vispārpiemērojams, ja tas ir piemērojams objektīvi noteiktām situācijām un rada tiesiskas sekas attiecībā uz vispārīgi un abstrakti noteiktām personu kategorijām (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/Ferracci, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

143 Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka valsts atbalsta jomā Komisijas lēmumi, kuru mērķis ir atļaut vai aizliegt valsts atbalsta shēmu, ir vispārpiemērojami. Šī vispārpiemērojamība izriet no tā, ka šie lēmumi ir piemērojami objektīvi noteiktām situācijām un rada tiesiskas sekas attiecībā uz vispārīgi un abstrakti noteiktām personu kategorijām (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

144 Regulas 2015/1589 1. panta d) punktā atbalsta shēmas jēdziens – teikuma pirmajā daļā paredzētajā pirmajā gadījumā – ir definēts kā "visi akti, pamatojoties uz kuriem bez turpmākiem izpildes pasākumiem var piešķirt individuālu atbalstu uzņēmumiem, kuri vispārīgi un teorētiski definēti attiecīgajos aktos", un teikuma otrajā daļā paredzētajā otrajā gadījumā kā "visi akti, pamatojoties uz

kuriem vienam vai vairākiem uzņēmumiem uz nenoteiktu laika periodu un/vai nenoteiktā apmērā var piešķirt atbalstu, kas nav saistīts ar kādu konkrētu projektu". Ne no šīs definīcijas, ne no 2018. gada 6. novembra sprieduma *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci* (no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873) neizriet, ka atbalsta shēma, kas var ietilpt Regulas 2015/1589 1. panta d) punktā paredzētā jēdziena "atbalsta shēma" otrajā gadījumā, nebūtu vispārpiemērojama.

145 Šajā lietā ir jānorāda, pirmkārt, ka *WohlFödG* 1. pantā ir noteikts, ka "neatkarīgo labdarības sektoru atbalsta, izmantojot [Lejassaksijas] federālās zemes finansiālo palīdzību", līdz ar to šis leģislatīvais pasākums attiecas uz visu neatkarīgo labdarības sektoru kopumā šīs federālās zemes mērogā.

146 Tāpat *WohlFödG* 2. panta virsrakstā ir noteikts, ka federālā zeme piešķir finansiālo palīdzību tostarp neatkarīgā labdarības sektora organizācijām, tādējādi norādot, ka atbalsta saņēmēji ir visas Lejassaksijas federālās zemes neatkarīgā labdarības sektora organizācijas, kuras definētas vispārīgi un abstrakti. Turklāt *WohlFödG* 2. panta 1. punkta 1. apakšpunktā ir paredzēts, ka šajā tiesību aktā paredzētais finansiālais atbalsts tiek piešķirts jumta organizācijām, kas ir *LAG* dalībnieces. Minētais tiesību akts tātad attiecas uz vispārīgi un abstrakti definētu personu kategoriju, proti, jumta organizācijām, kas darbojas Lejassaksijas federālās zemes neatkarīgā labdarības sektorā un kas ir *LAG* dalībnieces.

147 Protams, kā izriet no *LAG* statūtu preambulas un 2. panta, tā ir trīspadsmit neatkarīgās sociālās darbības sektora jumta apvienību grupa Lejassaksijā, un šīs apvienības ir *LAG* dalībnieces kopš dienas, kad vēl nebija stājies spēkā 1956. gada Loteriju likums. Turklāt *WohlFödG* 3. panta 2. punktā ir noteikts, ka finansiālā atbalsta izmaksa ir pakārtota vienošanās dokumenta par subsīdiju noslēgšanai starp Lejassaksijas federālās zemes Sociālo lietu ministriju un *LAG* apvienotajām jumta organizācijām tādējādi, ka, lai kā *LAG* dalībniece varētu tikt pieņemta vēl kāda jumta organizācija, būtu nepieciešams noslēgt jaunu vienošanos par subsīdiju.

148 Tomēr, pirmām kārtām, šie apstākļi neizslēdz iespēju, ka citas jumta organizācijas var kļūt par *LAG* dalībniecēm. Saskaņā ar *LAG* statūtu 2. panta 2. punktu tā var uzņemt jaunus dalībniekus, ja vien jumta organizācija kandidāte ir izpildījusi šo statūtu 2. panta 2. punktā paredzētos nosacījumus, kuros tostarp ir prasīts, lai šādas organizācijas kandidātes darbība ietilptu neatkarīgās sociālās darbības jomā ar sabiedriskā labuma, labdarības vai reliģisku mērķi Nodokļu kodeksa izpratnē un lai minētās organizācijas uzņemšanu būtu apstiprinājis *LAG* birojs. Turklāt no *WohlFödG* vai Vispārējā tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem neizriet, ka gadījumā, ja kāda jumta organizācija tiktu uzņemta par *LAG* dalībnieci, Lejassaksijas federālās zemes Sociālo lietu ministrija un *LAG* apvienotās jumta organizācijas vajadzības gadījumā nevarētu noslēgt jaunu vienošanos par subsīdiju.

149 Otrām kārtām, tiesību akta reglamentējošo būtību neapdraud iespēja ar lielāku vai mazāku precizitāti noteikt to tiesību subjektu skaitu vai pat identitāti, kuriem tas ir piemērojams attiecīgajā brīdī, ja netiek apstrīdēts, ka šī piemērošana notiek atbilstoši objektīvai tiesiskai vai faktiskai situācijai, ko nosaka attiecīgais akts saistībā ar tā mērķi (spriedums, 1968. gada 11. jūlijs, *Zuckerfabrik Watenstedt*/Padome, 6/68, EU:C:1968:43, 605. punkts). Tādā pašā nozīmē Tiesa jau ir nospriedusi, ka tas, ka attiecīgais uzņēmums faktiski ir vienīgais tādas atbalsta shēmas saņēmējs, kura atbilst atbrīvojumam no akcīzes nodokļa, neizslēdz to, ka minētā atbrīvojuma saņēmēji ir definēti vispārīgi un abstrakti (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2017. gada 7. decembris, Īrija/Komisija, C-369/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:955, 39. punkts).

150 Otrkārt, ir jānorāda, ka saskaņā ar 2016. gada vienošanās par subsīdiju 2. panta 2. punktu (skat. iepriekš 24. punktu) jumta organizācijas, kas ir tiešās finansiālā atbalsta saņēmējas, tām piešķirtos līdzekļus var nodot saviem dalībniekiem, kuri ir šī finansiālā atbalsta netiešie saņēmēji. Turklāt jumta organizācijas varētu uzņemt jaunas Lejassaksijas federālajā zemē dibinātas labdarības organizācijas kā vietējās vai reģionālās dalībnieces. Minētās vietējās vai reģionālās dalībnieces veido vispārīgi un abstrakti definētu personu kategoriju.

151 Treškārt, apstrīdētajā lēmumā Komisija secināja, ka, ciktāl attiecīgais finansiālais atbalsts ir atbalsts, tas ir pastāvošs atbalsts Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē. Šajā ziņā, pat pieņemot, ka attiecīgā pasākuma saņēmēju loks ir ierobežots, ar šo lēmumu tiek saglabātas vispārēja un abstrakta pasākuma sekas, kas no šī atbalsta izriet tiešu vai netiešu minētā atbalsta saņēmēju nenoteiktam konkurentu skaitam tādējādi, ka minētais lēmums ir piemērojams objektīvi noteiktām situācijām un rada tiesiskas sekas attiecībā uz vispārīgi un abstrakti noteiktām personu kategorijām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 31., 36. un 38. punkts).

152 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāuzskata, ka apstrīdētais lēmums ir vispārpiemērojams un līdz ar to tas ir reglamentējošs akts LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma trešās daļas izpratnē.

b) Par prasītāju individuālu skārumu

153 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tāds nosacījums kā LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētais, ka lēmumam, kas ir prasības priekšmets, fiziska vai juridiska persona ir jāskar tieši, nozīmē, ka ir jāizpilda divi kumulatīvi kritēriji, proti, pirmkārt, lai apstrīdētais pasākums tieši ietekmētu attiecīgās personas tiesisko stāvokli, un, otrkārt, lai tas nepieļautu nekādu rīcības brīvību šā pasākuma adresātiem, kuri ir atbildīgi par tā īstenošanu, kas ir pavisam automātiska un izriet tikai no Savienības tiesiskā regulējuma, nepiemērojot citus starpnoteikumus (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

154 Runājot konkrēti par noteikumiem par valsts atbalstu, ir jāuzsver, ka to mērķis ir aizsargāt konkurenci. Tādējādi šajā jomā tas, ka Komisijas lēmums pilnībā saglabā valsts pasākumu sekas, par kurām prasītāja šai iestādei adresētajā sūdzībā apgalvo, ka tās nav saderīgas ar šo mērķi un rada tai nelabvēlīgu konkurences situāciju, ļauj secināt, ka šis lēmums tieši skar tās tiesisko stāvokli, it īpaši tās tiesības, kas izriet no LESD noteikumiem valsts atbalsta jomā, uz to, lai ar attiecīgajiem valsts pasākumiem netiktu izkropļota konkurence (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

155 Attiecībā uz pirmo no abiem iepriekš 153. punktā minētajiem kritērijiem Tiesa ir norādījusi – lai arī Savienības tiesai pieņemamības izvērtēšanas posmā nav jāpieņem galīgs lēmums par konkurences attiecībām starp prasītāju un tādu valsts pasākumu saņēmējiem, kas izvērtēti tādā Komisijas lēmumā valsts atbalsta jomā kā apstrīdētais lēmums, to, ka šis lēmums prasītāju skar tieši, tomēr nevar secināt tikai no iespējamām konkurences attiecībām (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

156 Proti, tā kā nosacījums par tiešu skārumu nozīmē, ka apstrīdētajam tiesību aktam ir jārada tiešas sekas prasītāja tiesiskajam stāvoklim, Savienības tiesai ir jāpārbauda, vai prasītājs ir atbilstoši izklāstījis iemeslus, kādēļ Komisijas lēmums var tam radīt nelabvēlīgu konkurences situāciju un tātad radīt sekas tā tiesiskajam stāvoklim (spriedums, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori* /Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 47. punkts).

157 Šajā lietā otrā prasītāja ir uzņēmums, kas sniedz aprūpes pakalpojumus un ambulatorās aprūpes pakalpojumus Hannoveres (Vācija) aglomerācijā, Lejassaksijas galvaspilsētā, un savā darbībā tā konkurē vismaz ar dažām organizācijām, kas ir *LAG* grupā esošo jumta organizāciju dalībnieces un kas atrodas netālu no vietas, kurā minētā prasītāja veic uzņēmējdarbību, un to Komisija neapstrīd.

A priori šīm organizācijām ar to jumta organizāciju starpniecību ir tiesības uz daļu no līdzekļiem, ko Lejassaksijas federālā zeme izmaksā attiecīgā finansiālā atbalsta ietvaros. Turklāt, tā kā šis atbalsts ļauj segt jumta organizāciju darbības izdevumus, no tā gūst labumu arī minētās organizācijas, jo tās ir šo jumta organizāciju dalībnieces.

158 Tā kā Savienības tiesai pieņemamības izvērtēšanas posmā nav jāpieņem galīgais lēmums par konkurences attiecībām starp prasītāju un attiecīgā finansiālā atbalsta saņēmējiem, ir jāuzskata, ka otrā prasītāja ir pienācīgi pamatojusi, ka apstrīdētais lēmums, ar kuru pilnībā tiek saglabātas attiecīgā finansiālā atbalsta sekas, var tai radīt nelabvēlīgu konkurences situāciju un ka līdz ar to šis lēmums tieši ietekmē tās tiesisko stāvokli, it īpaši tās tiesības uz to, lai šajā tirgū ar attiecīgo finansiālo atbalstu netiktu izkropļota konkurence (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 50. punkts).

159 Attiecībā uz vienu un to pašu prasību pirmās prasītājas tiesības celt prasību nav jāizvērtē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1993. gada 24. marts, *CIRFS* u.c./Komisija, C-313/90, EU:C:1993:111, 31. punkts).

160 Attiecībā uz otro no šī sprieduma 153. punktā minētajiem kritērijiem pietiek norādīt, ka, tā kā Komisija apstrīdētajā lēmumā ir secinājusi, ka apstrīdētais pasākums, ciktāl tas ir atbalsts, ir pastāvošs atbalsts Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē, šis lēmums pilnībā saglabā spēkā visas attiecīgā pasākuma sekas un pilnīgi automātiski rada savas tiesiskās sekas, pamatojoties tikai uz Savienības tiesisko regulējumu un nepiemērojot citus starpnoteikumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 54. punkts).

161 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāsecina, ka apstrīdētais lēmums prasītājas skar tieši.

c) Par īstenošanas pasākumu esamību

162 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru formulējums "kas nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem" LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma trešās daļas izpratnē ir jāinterpretē, ņemot vērā šī noteikuma mērķi, kas, kā izriet no tā rašanās vēstures, ir novērst to, ka privātpersonai ir jāpārkāpj tiesības, lai tā varētu piekļūt tiesai. Ja reglamentējošs akts tieši ietekmē fiziskas vai juridiskas personas tiesisko stāvokli, bet nav vajadzības veikt īstenošanas pasākumus, pastāvētu risks, ka šī persona nesaņems efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ja tai nebūs tiesību celt prasību Savienības tiesā, lai apstrīdētu šī reglamentējošā akta tiesiskumu. Proti, ja nebūtu īstenošanas pasākumu, fiziska vai juridiska persona, lai arī attiecīgais akts to ir skāris tieši, varētu panākt šī tiesību akta pārbaudi tiesā, tikai pārkāpjot šajā aktā ietvertos noteikumus un atsaucoties uz šī akta noteikumu prettiesiskumu pret to ierosinātajos procesos valstu tiesās (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).

163 Turpretī, ja reglamentējošs akts ir saistīts ar īstenošanas pasākumiem, Savienības tiesību sistēmas ievērošanas pārbaude tiesā tiek nodrošināta neatkarīgi no tā, vai minētos pasākumus ir veikusi Savienība vai dalībvalstis. Fiziskas vai juridiskas personas, kuras LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzēto pieņemamības nosacījumu dēļ Savienības reglamentējošu aktu Savienības tiesā nevar apstrīdēt tieši, ir aizsargātas pret šī akta piemērošanu tām ar iespēju apstrīdēt ar šo aktu saistītos īstenošanas pasākumus (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).

164 Ja minētā tiesību akta ieviešana ir Savienības iestāžu, struktūru vai organizāciju ziņā, fiziskas vai juridiskas personas var celt tiešu prasību Savienības tiesās par piemērošanas aktiem, ievērojot LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētos nosacījumus, un atbilstoši LESD 277. pantam savas prasības pamatošanai atsaukties uz attiecīgā pamatakta prettiesiskumu. Ja šī ieviešana ir dalībvalstu ziņā, šīs personas var norādīt uz attiecīgā pamatakta spēkā neesamību valstu tiesās un likt tām atbilstoši LESD 267. pantam vērsties Tiesā ar prejudiciāliem jautājumiem (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).

165 Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka, lai izvērtētu, vai reglamentējošs akts ir saistīts ar īstenošanas pasākumiem, ir jāņem vērā tās personas situācija, kura ir atsaukusies uz tiesībām celt prasību atbilstoši LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma trešajai daļai. Līdz ar to nav nozīmes, vai attiecīgais akts ir saistīts ar īstenošanas pasākumiem attiecībā pret citām personām. Turklāt šajā vērtējumā ir jāatsaucas tikai uz prasības priekšmetu (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).

166 Šajā lietā, kā to turklāt atzīst Komisija, apstrīdētajā lēmumā nav ietverti īstenošanas pasākumi attiecībā uz prasītājām.

167 Pirmkārt, nepastāv Komisijas vai citu Savienības iestāžu veikts apstrīdētā lēmuma īstenošanas pasākums.

168 Otrkārt, uz prasītājām neattiecas valsts īstenošanas pasākumi, kuriem, iespējams, ir nozīme šajā lietā, šajā gadījumā – vienošanās par subsīdiju noslēgšana vai ministrijas rīkojuma pieņemšana, tostarp par finansiālā atbalsta sadali starp jumta organizācijām – *LAG* dalībniecēm. Prasītāju situācija atšķiras no tiešu vai netiešu finansiālā atbalsta saņēmēju situācijas, jo tās nevar kļūt nedz par šādas organizācijas dalībniecēm, nedz *LAG* dalībniecēm, jo tās neatbilst šim nolūkam paredzētajiem nosacījumiem, it īpaši nosacījumam, kas saistīts ar to darbības labdarības raksturu. Šādos apstākļos būtu mākslīgi sagaidīt, ka prasītājām valsts tiesā būtu jāapstrīd vienošanās par subsīdiju, ministrijas rīkojums vai jebkurš cits valsts pasākums attiecībā uz finansiālā atbalsta sadali, lai minētā tiesa varētu uzdot Tiesai jautājumu par apstrīdētā lēmuma par aplūkoto finansiālo atbalstu spēkā esamību (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 65.–67. punkts, un 2020. gada 28. oktobris, *Associazione GranoSalus*/Komisija, C-313/19 P, nav publicēts, EU:C:2020:869, 38.–42. punkts).

169 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāsecina, ka prasība ir jāatzīst par pieņemamu arī, ciktāl tā ir balstīta uz trešo pamatu.

2. Par lietas būtību

170 Trešajam pamatam ir divas daļas. Pirmajā daļā prasītājas apgalvo, ka Komisija, pārkāpjot LESD 107. un nākamos pantus, esot uzskatījusi, ka finansiālais atbalsts ir pastāvošs atbalsts Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē. Otrajā daļā prasītājas apgalvo, ka šis strīdīgais pasākums atbilst visiem valsts atbalsta nosacījumiem LESD 107. panta izpratnē.

a) Par pirmo daļu, kas attiecas uz kļūdām saistībā ar finansiālā atbalsta kvalificēšanu par pastāvošu atbalstu Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē

171 Trešā pamata pirmajā daļā prasītājas apgalvo, ka finansiālais atbalsts neesot pastāvošs atbalsts Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē un, pakārtoti, pieņemot, ka šis strīdīgais pasākums varētu būt pastāvošs atbalsts, tajā sakarā ar *WohlFödG* stāšanos spēkā esot izdarītas būtiskas izmaiņas un tas esot kļuvis par jaunu atbalstu LESD 108. panta 3. punkta pirmā teikuma vai Regulas 2015/1589 1. panta c) punkta izpratnē.

1) Par kļūdu attiecībā uz finansiālā atbalsta kvalificēšanu par pastāvošu atbalstu Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē

172 Pirmkārt, prasītājas apgalvo, ka, lai arī finansiālais atbalsts bija paredzēts 1956. gada Likuma par loterijām 12. pantā, visticamāk, tikai pēc 1958. gada 1. janvāra, kad Vācijas Federatīvajā Republikā stājās spēkā EEK līgums, tas tika īstenots un faktiski pirmo reizi izmaksāts jumta organizācijām.

173 Komisija norāda, ka prasītājas ir izteikušas tikai pieņēmumus bez pierādījumiem un ka tās nebija izvirzījušas šo argumentāciju pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas. Turklāt Komisija, ko atbalsta pārējās personas, kas iestājušās lietā, norāda, ka prasītājas neapstrīd, ka maksājumi atbalsttiesīgajām jumta organizācijām faktiski tika pārskaitīti 1957. gadā, pirms EEK līguma stāšanās spēkā. Atsaucoties uz arhīvu dokumentiem, *DWEK* arī apgalvo, ka pirmās faktiskās līdzekļu pārskaitīšanas visticamāk notika pirms EEK līguma stāšanās spēkā.

174 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbalsta shēmas vai individuāla atbalsta ieviešanas brīdis ir brīdis, kad tiek pieņemts vai noslēgts juridiski saistošs akts, ar kuru kompetentā valsts iestāde bez nosacījumiem apņemas piešķirt atbalstu saņēmējiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. janvāris, *BSCA* /Komisija T-818/14, EU:T:2018:33, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).

175 Šajā lietā nav strīda par to, ka tiesību akts, ar kuru bija paredzēts izmaksāt finansiālo atbalstu labdarības jumta organizācijām, bija 1956. gada Loteriju likums, kas tika pieņemts 1956. gada 27. februārī un stājās spēkā tajā pašā dienā. Turklāt, kā norādīts iepriekš 10. punktā, Pamatnostādnes, kas reglamentē koncesijas maksas izmantošanu sociālās aprūpes uzdevumu veikšanai, tika publicētas *Niedersächsisches Ministerialblatt* 1956. gadā. Tātad šis likums un šīs pamatnostādnes tika pieņemtas pirms EEK līguma stāšanās spēkā.

176 Turklāt no Vispārējās tiesas lietas materiāliem izriet, ka summas labdarības sektora organizācijām esot tikušas piešķirtas 1956. un 1957. gadā. Tādējādi prasītājas pašas min, ka 1956. gadā tika pārskaitīta summa 6,8 miljonu vācu marku apmērā, norādot uz Lejassaksijas federālās zemes 1956. un 1957. gada budžeta kontu 13. sadaļu. Turklāt papildus *DWEK* iesniegtajiem arhīvu dokumentiem ir jākonstatē, ka 1956. un 1957. gadā pārskaitītās summas ir precizētas Vācijas valdības 2016. gada 6. aprīļa paziņojuma 16. pielikumā, kurā ietvertas kopš 1957. gada neatkarīgajai labdarības darbībai piešķirtās atbalsta summas. Līdz ar to attiecīgā finansiālā atbalsta faktiskās izmaksas arī notika pirms EEK līguma stāšanās spēkā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 22. aprīlis, Īrija un *Aughinish Alumina* /Komisija, T-50/06 RENV II un T-69/06 RENV II, EU:T:2016:227, 201. punkts).

177 No tā izriet, ka attiecīgais finansiālais atbalsts tika īstenots pirms EEK līguma stāšanās spēkā un ka Komisija varēja uzskatīt, ka šis pasākums, ciktāl tas ir uzskatāms par atbalstu, ir pastāvošs atbalsts Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē.

178 Otrkārt, prasītājas apgalvo, ka ambulatorās un stacionārās aprūpes pakalpojumu tirgus vēl nepastāvēja 1956. gadā, jo iedzīvotāji paši rūpējās par veciem vai slimiem cilvēkiem. Tās uzskata, ka finansiālais atbalsts ir kļuvis par jaunu atbalstu sakarā ar turpmākām izmaiņām neatkarīgā labdarības sektora

darbības jomā. Šajā ziņā prasītājas piebilst, ka šīs izmaiņas atšķiroties no "iekšējā tirgus attīstības" Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta v) apakšpunkta izpratnē, līdz ar to minētais atbalsts nevarot būt pastāvošs atbalsts šīs tiesību normas izpratnē.

179 Komisija, ko atbalsta pārējās personas, kas iestājušās lietā, apgalvo, ka prasītāju apsvērumi esot neefektīvi.

180 Šajā ziņā, un kā izriet no apstrīdētā lēmuma, finansiālais atbalsts, ciktāl tas ir atbalsts, ir kopš EEK līguma stāšanās spēkā pastāvošs atbalsts un tas ietilpst Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta piemērošanas jomā. Līdz ar to argumentiem par privāto ambulatorās un stacionārās aprūpes pakalpojumu tirgus neesamību 1956. gadā un Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nepiemērojamību nav nozīmes.

2) Par būtiskām izmaiņām attiecīgajā pasākumā

181 Pakārtoti prasītājas apgalvo, ka pat pieņemot, ka 1956. gadā ieviestais atbalsts, kas tika finansēts no azartspēļu nodokļa, varētu būt pastāvošs atbalsts, tajā *WohlFödG* spēkā stāšanās dēļ esot izdarītas būtiskas izmaiņas un tas esot kļuvis par jaunu atbalstu LESD 108. panta 3. punkta pirmā teikuma vai Regulas 2015/1589 1. panta c) punkta izpratnē, saskaņā ar kuru jauns atbalsts ir tostarp "pastāvoša atbalsta grozījumi". Prasītājas izvirza piecus argumentus. Pirmkārt, tās apgalvo, ka jumta organizācijām ir lielāka ietekme, jo *WohlFödG* 3. panta 3. punktā Lejassaksijas federālās zemes Sociālo lietu ministrijai ir paredzēta iespēja pieņemt ministrijas rīkojumu vienošanās par subsīdiju vietā tikai tad, ja sarunas par atbalsta izmantošanas kārtību ar labdarības organizācijām neizdodas, lai gan 2007. gada Azartspēļu likuma 16. panta 2. punktā tai bija paredzēta iespēja pieņemt vienpusēju regulējumu tā vietā, lai noslēgtu vienošanos par subsīdiju ar jumta organizācijām.

182 Otrkārt, prasītājas apgalvo, ka atbalsts labdarības sektoram vairs nav atkarīgs no azartspēļu tirgus, bet gan no Lejassaksijas federālās zemes budžeta, un tas palielina paredzamību plānošanas ziņā.

183 Treškārt, tās uzskata, ka "juridiskais un faktiskais regulējums" attiecībā uz ieņēmumiem no azartspēlēm un labdarības organizāciju darbības spektru esot ticis būtiski grozīts, jo ieņēmumi no azartspēlēm vairs netiek uzskatīti par svarīgiem, jo tie vairs neizriet no sociāli nevēlamas darbības. Atbildē uz iestāšanās rakstiem prasītājas būtībā apgalvo, ka saiknes starp ieņēmumiem no azartspēlēm un sociālo projektu atbalstu apdraud to, kas bija pamatā strīdīgās dotācijas leģitimitātei.

184 Ceturtkārt, prasītājas apgalvo, ka grozījumu būtiskais raksturs izrietot no vispārējas kopš 1956. gada pieņemto tādu tiesību aktu grozījumu analīzes, kas ietver, pirmām kārtām, pāreju 2004. gadā no atbalsta finansēšanas no azartspēļu nodokļa procentuālās daļas uz finansēšanu no fiksētas summas, kas iegūta no minētā nodokļa līdz 2014. gadam, un pēc tam tieši no federālās zemes budžeta, otrām kārtām, tādu finansiālā atbalsta izmantošanas nosacījumu grozījumiem, kas sākotnēji bija noteikti federālās zemes vienpusēji pieņemtajās valdības vadlīnijās un vēlāk sarunās starp federālo zemi un jumta organizācijām, un, trešām kārtām, atbalsta summas būtisko pieaugumu. No tā izrietot, ka gan tiesību aktu grozījumi, gan galvenais atbalsts, kas pastāv kopš 1956. gada, vēlākais, sākot no 2015. gada, būtu jākvalificē kā jauns atbalsts.

185 Piektkārt, prasītājas apgalvo, ka *WohlFödG* 2. panta 3. punkts rada būtiskas izmaiņas, jo tajā ir paredzēts, ka jumta organizācijas turpmāk var brīvi sadalīt papildu atbalstu starp darbības jomām, kas paredzētas vienošanās dokumentā par subsīdiju. Saskaņā ar prasītāju aplēsēm tā rezultātā vidēji 22 % no 2015. gada līdzekļiem varēja tikt izmantoti brīvi, līdz ar to tas esot izraisījis būtiskas izmaiņas pastāvošajā atbalstā Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punkta izpratnē.

186 Komisija it īpaši norāda, ka lielākā daļa šo iebildumu netika izteikti administratīvajā procesā, līdz ar to apstrīdētajā lēmumā nebija iespējams pieņemt nostāju. Turklāt Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apstrīd šos iebildumus un uzskata, ka prasītāju minētās izmaiņas neesot būtiskas.

187 Šajā ziņā no Regulas 2015/1589 1. panta c) punkta izriet, ka par jaunu atbalstu ir kvalificējams jebkurš atbalsts, t. i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp pastāvoša atbalsta grozījumi.

188 Turklāt Regulas Nr. 794/2004 4. pantā "Vienkāršota procedūra paziņošanai par dažām izmaiņām esošajā atbalstā" ir paredzēts:

"1. [Regulas Nr. 659/1999] 1. panta c) punkta nolūkiem izmaiņas esošajā atbalstā ir jebkādas pārmaiņas, izņemot pilnībā formāla vai administratīva rakstura izmaiņas, kas nevar ietekmēt novērtējumu par atbalsta pasākuma saderību ar kopējo tirgu. Tomēr esošas atbalsta shēmas sākotnējā budžeta palielinājumu par summu līdz 20 % apmērā neuzskata par esoša atbalsta izmaiņām."

189 Kā tas izriet no šīs normas, pilnībā formāla vai administratīva rakstura izmaiņas, kas nevar ietekmēt atbalsta pasākuma novērtējumu, netiek uzskatītas par izmaiņām pastāvošā atbalstā. Tātad, lai izmaiņas veidotu jaunu atbalstu, tām pastāvošajā atbalstā jābūt būtiskām (spriedums, 2014. gada 11. jūlijs, *Telefónica de España et Telefónica Móviles España*/Komisija, T-151/11, EU:T:2014:631, 62. punkts).

190 Turklāt vienīgi izmaiņas kā tādas veido jaunu atbalstu. Tikai gadījumā, ja izmaiņas ietekmē pašas sākotnējās atbalsta shēmas būtību, šī shēma tiek transformēta par jaunu atbalsta shēmu. Turpretī izmaiņas neietekmē pašu sākotnējās shēmas būtību, ja jaunais elements ir skaidri nošķirams no sākotnējās shēmas (spriedumi, 2002. gada 30. aprīlis, *Government of Gibraltar*/Komisija, T-195/01 un T-207/01, EU:T:2002:111, 109.–111. punkts; 2013. gada 20. marts, *Rousse Industry*/Komisija, T-489/11, nav publicēts, EU:T:2013:144, 55. punkts, un 2014. gada 11. jūlijs, *Telefónica de España* un *Telefónica Móviles España*/Komisija, T-151/11, EU:T:2014:631, 63. punkts).

191 Šajā lietā ir jāpārbauda, vai secīgā tiesību aktu attīstība ir izraisījusi būtiskas izmaiņas ar 1956. gada Loteriju likumu izveidotajā finansiālajā atbalstā. Šādi rīkojoties, ir jāpārbauda, vai šīs izmaiņas apdraudēja šo finansēšanas shēmu veidojošos elementus, piemēram, saņēmēju loku, finansiālā atbalsta mērķi un saņēmējiem uzticēto sabiedriskā pakalpojuma uzdevumu, kā arī šī atbalsta avotu un tā apmēru (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1994. gada 9. augusts, *Namur-Les assurances du crédit*, C-44/93, EU:C:1994:311, 29. punkts; 2018. gada 20. septembris, *Carrefour Hypermarchés* u.c., C-510/16, EU:C:2018:751, 41. punkts, un 2018. gada 13. decembris, *Rittinger* u.c., C-492/17, EU:C:2018:1019, 60.–63. punkts).

192 Prasītājas neapstrīd, ka pašreizējā finansiālā atbalsta saņēmējas ir tās pašas jumta organizācijas, kas atbalstu saņēma saskaņā ar 1956. gada Loteriju likumu. Turklāt ir jānorāda, ka finansiālā atbalsta mērķis, proti, atbalstīt labdarības organizācijas sociālo pakalpojumu sniegšanā, kopš šī 1956. gada Loteriju likuma ieviešanas nav ticis grozīts.

193 Attiecībā uz prasītāju izvirzītajiem argumentiem, kas atgādināti šī sprieduma 181.–185. punktā, ir jānorāda, pirmkārt, ka *WohlFödG* 3. panta 3. punktā jumta organizācijām nav piešķirta lielāka ietekme, paredzot iespēju Lejassaksijas federālās zemes Sociālo lietu ministrijai pieņemt ministrijas rīkojumu vienošanās par subsīdiju vietā tikai tad, ja sarunas par atbalsta izmantošanas kārtību ar jumta organizācijām nav izdevušās. Šīs tiesību normas formulējums un interpretācija nerada atšķirību salīdzinājumā ar 2007. gada Azartspēļu likuma 16. panta 2. punktu, kurā arī šai ministrijai ir sniegta iespēja vienpusēji pieņemt noteikumus tā vietā, lai tiktu noslēgta vienošanās ar jumta organizācijām. Kā norādīja *DWEK*, šī 2007. gada likuma 16. panta 2. punktā bija paredzētas tādas pašas pilnvaras, kādas bija paredzētas *WohlFödG*.

194 Katrā ziņā argumentam par jumta organizāciju ietekmes palielināšanu nav nozīmes, jo ar to nevar tikt atspēkoti konstatējumi, saskaņā ar kuriem finansiālā atbalsta piešķiršanas mērķis, darbības raksturs un saņēmēju loks kopš 1956. gada Loteriju likuma pieņemšanas būtībā nav mainījušies.

195 Otrkārt, attiecībā uz argumentu par līdzekļu izcelsmi pietiek konstatēt, ka ar finansiālo atbalstu piešķirtie līdzekļi vienmēr nāk no Lejassaksijas federālās zemes budžeta, ko veido ieņēmumi no loterijām un azartspēlēm. Turklāt prasītājas nav apstrīdējušas apstrīdētā lēmuma 49. punktu, kurā Komisija precizēja, ka atlīdzības raksturs un avots nav tikuši mainīti, stājoties spēkā *WohlFödG*, jo loteriju uzņēmumiem koncesijas un azartspēļu maksas vienmēr bija jāpārskaita federālajai zemei.

196 Attiecībā uz piešķirtās summas pārskatāmības uzlabošanos, kas sekmē plānošanu, ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma 48. punktā Komisija pamatoti uzskatīja, ka pāreja no procentos izteiktas summas uz fiksētu summu, kas tika veikta ar 2004. gada Budžeta izpildes likumā iekļautajiem grozījumiem, nav būtiskas izmaiņas, jo tās neietekmē jumta organizāciju pamattiesības saņemt finansiālu atbalstu no publiskā sektora līdzekļiem saistībā ar to sniegtajiem sociālās aprūpes pakalpojumiem. Attiecībā uz *WohlFödG* ietekmi uz finansiālo atbalstu, citādi nemaz nevarētu būt, jo, tāpat kā 2004. gadā, runa nebija par būtiskām izmaiņām, it īpaši tādēļ, ka nedz 2004. gada Budžeta izpildes, nedz *WohlFödG* neradīja subsīdiju palielinājumu salīdzinājumā ar pirms šī posma piešķirtajām summām.

197 Treškārt, ciktāl prasītājas izvirza argumentu par saiknes zudumu starp ieņēmumiem no azartspēlēm un sociālo projektu atbalstu, ir jānorāda, ka šie pasākumu veidojošie elementi netika būtiski mainīti, jo ienākumi no azartspēlēm 1957. gadā ietilpa federālās zemes budžetā un jumta organizāciju sociālie projekti joprojām būtībā bija tādi paši kā 1957. gadā.

198 Ceturtkārt, ir jākonstatē, ka prasītāju iesniegtā vispārējā analīze neļauj secināt, ka ir notikušas izmaiņas, kas ietekmētu atbalsta shēmu pēc būtības. Proti, no attiecīgo tiesību normu pārbaudes un to attīstības laikā no 1956. līdz 2016. gadam izriet, ka grozījumi juridiskajā pamatā bija tīri formāli vai administratīvi, jo to rezultātā netika izdarītas būtiskas izmaiņas tādos pasākumu veidojošos elementos kā, tostarp, saņēmējiem piešķirtā atbalsta summa. Tā tas it īpaši ir *WohlFödG* gadījumā, ar kuru netika grozīti atbalsta pasākuma saņēmēji, atbalsta mērķis, atbalsta izcelsme, nedz arī būtiskā veidā atbalsta summa.

199 Runājot par izmaiņām šī atbalsta izmantošanas nosacījumos, pirmām kārtām, ir jākonstatē, ka saskaņā ar *WohlFödG* 3. panta 3. punktu šos nosacījumus nosaka Lejassaksijas federālās zemes Sociālo lietu ministrija, ja "sarunas" starp to un *LAG* nav izdevušās, līdz ar to situācija nav būtiski mainījusies kopš tā laika, kad, kā tas izriet no šī sprieduma 10. punkta, Lejassaksijas federālā zeme vienpusēji noteica minētos nosacījumus vadlīnijās. Otrām kārtam, *WohlFödG* 3. panta 2. punkta mērķis ir reglamentēt šīs sarunas. Līdz ar to no minētā atbalsta izmantošanas nosacījumu noteikšanas metodes attīstības neizriet, ka šī attīstība noteikti būtu mainījusi šo nosacījumu būtību, nedz arī ka tās rezultātā būtu veiktas būtiskas izmaiņas attiecīgajā pasākumā.

200 Attiecībā uz atbalsta summām, kā tas ir izklāstīts iepriekš 117. punktā, no finanšu datiem, ko Vācijas iestādes paziņoja Komisijai administratīvajā procesā, izriet, ka finansiālā atbalsta summas palielinājums kopumā neradīja atbalsta līmeni, kas pārsniegtu vairāk nekā 20 % no šī atbalsta sākotnējās summas. Līdz ar to minētā atbalsta apmēra pielāgojumi nepārsniedza Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punktā norādīto slieksni.

201 Piektkārt, prasītājas apstrīd *WohlFödG* 2. panta 3. punktu, saskaņā ar kuru lielu ieņēmumu no azartspēļu nodokļiem gadījumā tiktu piešķirts papildu finansiālais atbalsts, no kura daļa pienāktos *LAG* jumta organizācijām un daļa Lejassaksijas federālās zemes reģionālajam birojam atkarības problēmām (skat. iepriekš 13. punktu). Šajā ziņā ir jākonstatē, ka šis iebildums par apgalvoto papildu atbalsta izmantošanas elastīgumu administratīvajā procesā netika izvirzīts. Katrā ziņā prasītājas nav pierādījušas, ka šis papildu atbalsts grozītu finansiālā atbalsta būtību vai būtu elements, kas ir nodalāms no šī paša likuma 2. panta 1. punkta 1. apakšpunktā paredzētā galvenā atbalsta.

202 Tāpat ir jāatgādina, ka *WohlFödG* 3. pantā ir atspoguļoti neatkarīgā labdarības sektora uzdevumi un *LAG* apvienotajām jumta organizācijām izvirzītie nosacījumi. *WohlFödG* 3. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir precizēts, ka "finansiālais atbalsts, kas minēts 2. panta 1. punkta 1. apakšpunktā un 2. panta 3. punkta 1. apakšpunktā, jāizmanto neatkarīgā labdarības sektora uzdevumu atbalstam". No tā izriet, ka prasītāju apstrīdētais papildu finansiālais atbalsts nav uzskatāms par būtiskām izmaiņām pasākumā, kas to pārveidotu par jaunu atbalstu, pamatojoties uz to, ka šo papildu atbalstu brīvi varētu izmantot jumta organizācijas. Gan galvenais atbalsts, gan papildu atbalsts ir paredzēts tikai atbalsttiesīgo labdarības uzdevumu atbalstīšanai. Turklāt papildu atbalsta izmaksāšana nav sistemātiska, jo tā ir atkarīga no tā, vai pastāv ieņēmumu no azartspēlēm pārpalikumi, kas pārsniedz 147 300 000 EUR.

203 No iepriekš minētā izriet, ka attiecīgajā pasākumā kopš tā ieviešanas 1956. gadā nav izdarītas būtiskas izmaiņas. Līdz ar to, tā kā nav nepieciešams izvērtēt Komisijas argumentu, saskaņā ar kuru jautājums par šādām būtiskām izmaiņām administratīvajā procesā nav ticis izvirzīts, trešā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

b) Par otro daļu, kas attiecas uz kļūdu saistībā ar finansiālā atbalsta nekvalificēšanu par atbalstu LESD 107. panta izpratnē

204 Trešā pamata otrajā daļā prasītājas apgalvo, ka strīdīgais pasākums atbilst visiem nosacījumiem, lai to varētu kvalificēt par valsts atbalstu LESD 107. panta izpratnē.

205 Komisija lūdz šo daļu noraidīt.

206 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka ar otro daļu prasītājas vēlas pierādīt, ka attiecīgais finansiālais atbalsts ir valsts atbalsts. Tomēr ir jānorāda, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā nav veikusi nekādu vērtējumu par šī pasākuma kvalificēšanu par valsts atbalstu un nav lēmusi nedz par LESD 107. pantā paredzēto nosacījumu izpildi, nedz par minētā pasākuma iespējamo saderību ar iekšējo tirgu. Tātad prasītāju izvirzītā argumentācija nav efektīva. Līdz ar to ir jānoraida trešā pamata otrā daļa un tādējādi trešais pamats kopumā.

207 No visa iepriekš minētā izriet, ka prasība ir pilnībā jānoraida.

VI. Par tiesāšanās izdevumiem

208 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājām spriedums ir nelabvēlīgs, tām jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt Komisijas un personu, kas iestājušās lietā, tiesāšanās izdevumus saskaņā ar pēdējo prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

nosprież:

1) Prasību noraidīt.

2) *Verband Deutscher Alten- und Behindertenhilfe, Landesverband Niedersachsen/Bremen und Hamburg/Schleswig-Holstein eV* un *CarePool Hannover GmbH* sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas, *Diakonisches Werk evangelischer Kirchen in Niedersachsen eV*, *Arbeiterwohlfahrt Bezirksverband Hannover eV*, kā arī *Arbeiterwohlfahrt Bezirksverband Braunschweig eV* un pārējo personu, kuras iestājušās lietā un kuru nosaukumi minēti pielikumā, tiesāšanās izdevumus.

Svenningsen Mac Eochaidh Pynnä

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2021. gada 14. aprīlī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

I. Atbilstošās tiesību normas, kas attiecas uz apstrīdētajā lēmumā minētajiem valsts pasākumiem 3

II. Tiesvedības priekšvēsture 6

III. Apstrīdētais lēmums 7

IV. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi 8

V. Juridiskais pamatojums 9

A. Par pirmo pamatu, kas attiecas uz to procesuālo tiesību pārkāpumu, kas izriet no LESD 108. panta 2. punkta 10

1. Par pieņemamību 11

2. Par lietas būtību 12

a) Par iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgumu 15

b) Par apstrīdētā lēmuma pamatojumu 16

c) Par Komisijas attieksmi 18

B. Par otro pamatu, kas attiecas uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi 19

C. Par trešo pamatu, kas attiecas uz LESD 107. un nākamo pantu pārkāpumu 19

1. Par pieņemamību 19

a) Par apstrīdētā lēmuma kā reglamentējoša akta kvalifikāciju 20

b) Par prasītāju individuālu skārumu 22

c) Par īstenošanas pasākumu esamību 23

2. Par lietas būtību 24

a) Par pirmo daļu, kas attiecas uz kļūdām saistībā ar finansiālā atbalsta kvalificēšanu par pastāvošu atbalstu Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē 25

1) Par kļūdu attiecībā uz finansiālā atbalsta kvalificēšanu par pastāvošu atbalstu Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē 25

2) Par būtiskām izmaiņām attiecīgajā pasākumā 26

b) Par otro daļu, kas attiecas uz kļūdu saistībā ar finansiālā atbalsta nekvalificēšanu par atbalstu LESD 107. panta izpratnē 29

VI. Par tiesāšanās izdevumiem 29